

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 176 (XX) — Nr. 881

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 24 decembrie 2008

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECRETE		HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
1.347. — Decret pentru supunerea spre ratificare Parlamentului a Protocolului privind textul autentic în cinci limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și a Protocolului privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și, respectiv, a Protocolului privind textul autentic în șase limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 1 octombrie 1998, și a Protocolului privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 1 octombrie 1998	2	1.713. — Hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici, precum și pentru stabilirea unor măsuri în vederea evaluării performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici pentru anul 2008	13–26
1.348. — Decret pentru supunerea spre ratificare Parlamentului a Protocolului privind Registrul poluanților emiși și transferați, adoptat la Kiev la 21 mai 2003 și semnat de România la Kiev la 21 mai 2003, la Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998	2	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.352. — Decret privind acordarea Drapelului de luptă Batalionului 88 Menținere „Ardealul”	3	126. — Ordin al președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei pentru aprobarea Normei tehnice energetice privind conservarea echipamentelor energetice	27–43
1.353. — Decret privind acordarea Drapelului de luptă Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Terestre „Basarab I”	3	744. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea nivelului comisioanelor de garantare pentru anul 2009	44
1.354. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui judecător	3	2.103/889. — Ordin al ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate pentru modificarea Normelor metodologice privind modalitatea de constituire și utilizare a fondului destinat stimulării personalului din Ministerul Sănătății Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate și structurile teritoriale ale acestora, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.418/534/2006	45–46
1.355. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui procuror	4	2.104/888. — Ordin al ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate privind prelungirea aplicării prevederilor Ordinului ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 522/236/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pe anul 2008	46
1.356. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui procuror	4	ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	
1.357. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui procuror	4	43. — Circulară privind punerea în circulație, în scop numismatic, a unei monede dedicate Tezaurului de la Hinova	47
1.358. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui procuror	5		
1.359. — Decret pentru eliberarea din funcție a unui judecător	5		
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 1.351 din 10 decembrie 2008 cu privire la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	6–11		
★			
Opinie separată	12		

D E C R E T E

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

pentru supunerea spre ratificare Parlamentului a Protocolului privind textul autentic în cinci limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și a Protocolului privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și, respectiv, a Protocolului privind textul autentic în șase limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 1 octombrie 1998, și a Protocolului privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 1 octombrie 1998

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (1) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, precum și ale art. 19 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 590/2003 privind tratatele,
la propunerea Guvernului, potrivit Hotărârii nr. E 325 din 4 decembrie 2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se supun spre ratificare Parlamentului Protocolul privind textul autentic în cinci limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și Protocolul privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 29 septembrie 1995, și, respectiv,

Protocolul privind textul autentic în șase limbi al Convenției privind aviația civilă internațională (Chicago, 1944), semnat la Montreal la 1 octombrie 1998, și Protocolul privind un amendament al Convenției privind aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 1 octombrie 1998, și se dispune publicarea prezentului decret în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

În temeiul art. 100 alin. (2) din Constituția României, republicată, contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

București, 22 decembrie 2008.
Nr. 1.347.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

pentru supunerea spre ratificare Parlamentului a Protocolului privind Registrul poluanților emiși și transferați, adoptat la Kiev la 21 mai 2003 și semnat de România la Kiev la 21 mai 2003, la Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (1) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, precum și ale art. 19 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 590/2003 privind tratatele,
la propunerea Guvernului, potrivit Hotărârii nr. E 341 din 10 decembrie 2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se supune spre ratificare Parlamentului Protocolul privind Registrul poluanților emiși și transferați, adoptat la Kiev la 21 mai 2003 și semnat de România la Kiev la 21 mai 2003, la Convenția privind accesul la informație,

participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998, și se dispune publicarea prezentului decret în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

În temeiul art. 100 alin. (2) din Constituția României, republicată, contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

București, 22 decembrie 2008.
Nr. 1.348.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind acordarea Drapelului de luptă
Batalionului 88 Mentenanță „Ardealul”**

În temeiul prevederilor art. 92 și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 1 din Legea nr. 34/1995 privind acordarea drapelului de luptă marilor unități și unităților militare,
având în vedere propunerea ministrului apărării,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se acordă Drapelul de luptă Batalionului 88 Mentenanță „Ardealul”.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.
Nr. 1.352.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind acordarea Drapelului de luptă Școlii Militare
de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Terestre „Basarab I”**

În temeiul prevederilor art. 92 și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 1 din Legea nr. 34/1995 privind acordarea drapelului de luptă marilor unități și unităților militare,
având în vedere propunerea ministrului apărării,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se acordă Drapelul de luptă Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Terestre „Basarab I”.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.
Nr. 1.353.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare,

având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.287/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — La data de 1 februarie 2009, doamna Iftimie Rodica, judecător la Tribunalul Botoșani, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.
Nr. 1.354.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.286/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Duță Andrinela, procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.

Nr. 1.355.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.283/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — La data de 1 ianuarie 2009, domnul Tudor Marian, procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Argeș, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.

Nr. 1.356.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.281/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — La data de 1 ianuarie 2009, domnul Samson Florin-Liviu, procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de urmărire penală și criminalistică, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.

Nr. 1.357.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.282/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — La data de 1 ianuarie 2009, doamna Boboc Finița, procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.

Nr. 1.358.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru eliberarea din funcție a unui judecător**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1), art. 125 alin. (2) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare,

având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.288/2008,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnul Gheciu Florea, judecător la Tribunalul Dâmbovița, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 22 decembrie 2008.

Nr. 1.359.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.351

din 10 decembrie 2008

cu privire la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Curtea Constituțională a fost sesizată, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, asupra neconstituționalității prevederilor art. 1 punctul 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, de 55 de deputați, și anume: Rădulescu I. Cristian, Drăguș Radu-Cătălin, Bîrsan P. Iulian Gabriel, Lambrino V. D. Radu, Momanu V. Corneliu, Vasil Mihaela Adriana, Petrea M. Constantin, Bardan C. Corneliu Ștefan, Ionescu Daniel, Uricec Eugen Constantin, Fuia Stelian, Popescu Corneliu, Liga E. Dănuț, Miroșeanu Liviu Alexandru, Iordache M. Grațiela Denisa, Igaș A. Traian Constantin, Oancea N. Viorel, Constantinescu Viorel, Străchinaru Petre, Coșea O. Dumitru Gheorghe Mircea, Buhăianu Gh. Obuf Cătălin Ovidiu, Romanescu M. Marcel Laurențiu, Stoica Ion, Codîrlă Liviu, Brânză S. William Gabriel, Bușoi Diana-Maria, Zaharia Gh. Claudiu Mihail, Știrbeț H. Cornel, Ungureanu I. Petre, Rusu Valentin, Preda Gh. Cezar Florin, Almășan D. Liviu, Mocanu Alexandru, Cantaragiu C. Bogdan, Tabără I. Valeriu, Oltean Ioan C., Mocănescu Coloros Dan Constantin, Hoinaru V. Marin, Lificiu C. Petre, Vladu Iulian, Puzdrea Dumitru Ghe., Piteiu Marcel Adrian, Sandu Gabriel, Buda I. Daniel, Cristian Ilie, Iustian M. S. Mircea Teodor, Amarie Constantin, Constantinescu M. Anca, Barbu G. Gheorghe, Iliescu M. Valentin Adrian, Ciocâlțeu A. Alexandru, Movilă P. Petru, Turcan D. Raluca, Bruchental-Pop I. Ionela și Albu I. Georghe.

Sesizarea a fost trimisă prin Adresa nr. 51/3.198 din 14 octombrie 2008 a secretarului general al Camerei Deputaților și a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 11.042 din 14 octombrie 2008, formând obiectul Dosarului nr. 2002A/2008.

Autorii sesizării de neconstituționalitate critică prevederile art. 1 punctul 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, pentru următoarele motive:

În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 44 alin. (1) teza întâi din Constituție, se susține că prevederile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 reglementează o veritabilă prezumție de proprietate ce operează pentru perioada în care proprietarul a fost lipsit de toate prerogativele dreptului de proprietate. Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că, și în situația în care dreptul de proprietate al statului a luat naștere sub imperiul unor legi anterioare contrare actualei Constituții, dreptul de proprietate nu s-a stins ca efect al intrării sale în vigoare. Autorii sesizării susțin că art. 1 punctul 2 din legea criticată abrogă prevederile anterior menționate și, pe cale de consecință „proprietarii ale căror imobile au fost preluate fără un titlu valabil nu își mai păstrează calitatea de proprietar avută la data preluării” imobilelor de către stat, fiind astfel încălcate dispozițiile

art. 44 alin. (1) teza întâi din Constituție. Prin urmare, statul român nu mai garantează dreptul de proprietate având ca obiect imobile preluate fără titlu valabil, persoanele în cauză neputându-și exercita calitatea de proprietar, deși statul are obligația să „garanteze dreptul de proprietate de la data dobândirii legale a proprietății unor astfel de imobile până la data pierderii sale legale”.

Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Constituție, arată că textele legale criticate nu mai permit foștilor proprietari ale căror imobile au fost preluate de către stat, fără titlu valabil, să se adreseze justiției în scopul recunoașterii dreptului de proprietate, ci impun parcurgerea procedurii prevăzute de legea criticată. Astfel, susțin că, așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 73/1995, singura modalitate de a se putea obține restituirea imobilului în cauză „este cea a sesizării instanței judecătorești și nu o procedură prevăzută de lege”, întrucât dreptul de proprietate nu a fost desființat legal niciodată. Foștii proprietari ar trebui să opteze pentru o astfel de modalitate, și nicidecum să fie obligați să o urmeze. S-a mai arătat că statul nu poate fi considerat proprietar, iar imobilele preluate fără titlu valabil nu pot fi incluse în categoria celor prevăzute de o lege privind situația juridică a locuințelor trecute în proprietatea statului.

Cu privire la încălcarea art. 15 alin. (2) din Constituție, autorii sesizării consideră că abrogarea prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 are semnificația recunoașterii unui efect constitutiv de drept de proprietate al statului, „ceea ce presupune fie un efect retroactiv al legii [...], fie recurgerea la un mod de transformare a proprietății persoanelor fizice în proprietate de stat”, contrar Constituției. Totodată, prin această abrogare, statul și-a consolidat retroactiv dreptul de proprietate asupra imobilelor preluate fără titlu valabil care nu au fost încă restituite, dar și asupra imobilelor „care au fost deja vândute nelegal foștilor chiriași”. În același timp, dispozițiile criticate anulează retroactiv calitatea de proprietar a persoanelor cărora le-au fost preluate imobilele, fără titlu, de către stat și, în consecință, acestea nu se mai pot bucura de garantarea și ocrotirea proprietății.

Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 53 din Constituție, se susține că prin abrogarea prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 a fost restrâns exercițiul dreptului de proprietate, al dreptului de acces liber la justiție și „a egalității”, fără ca restrângerea să fie necesară într-o societate democratică și fără să fi fost respectat principiul proporționalității.

În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 44 alin. (2) teza întâi din Constituție, autorii apreciază că aceste dispoziții „reprezintă aplicarea în domeniul proprietății a marelui principiu al egalității, reglementat de art. 16 din Legea fundamentală. Abrogarea prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 are

efect doar pentru o singură categorie de proprietari, cei cărora li s-au preluat imobilele fără titlu valabil, nu și pentru restul proprietarilor, care ar avea dreptul să li se reconstituie proprietățile.”

Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 din Constituție, autorii susțin că prin dispozițiile de lege criticate s-a realizat o diferențiere, fără o justificare obiectivă și rațională, între persoanele care au avut în proprietate imobilele preluate de stat, și anume între proprietarii deposedați cu titlu și cei deposedați fără titlu, întrucât aceștia din urmă nu mai pot fi considerați proprietari de la data la care au fost deposedați de imobilul pe care îl aveau în proprietate.

În final, consideră că, în susținerea constituționalității dispozițiilor criticate, nu se pot invoca prevederile art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, deoarece, chiar dacă limitele și conținutul dreptului de proprietate sunt stabilite prin lege, aceasta trebuie să fie în concordanță cu prevederile Constituției.

Prin Adresa nr. 51/3.204 din 14 octombrie 2008, secretarul general al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, asupra neconstituționalității prevederilor art. 1 punctul 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, care este semnată de 63 de deputați, și anume: Pușcă Mircea Valer, Uioreanu Horea Dorin, Scutaru Adrian George, Gabor Gheorghe, Lefter Ioan Silviu, Turc Ioan, Plăiașu Gabriel, Kónya-Hamar Sandor, Alui Gheorghe Adrian, Mălaimare Mihai-Adrian, Manta Pantelimon, Mihei Andrian Sirojea, Sandu-Capră Mihai, Ujeniuc Dragoș, Ciocănea-Teodorescu Adrian, Miutescu Gheorghe Adrian, Câmpanu Liviu, Olteanu Bogdan, Boeriu Valeriu-Victor, Micle Ioan Radu, Ciopraga Mircea, Calimente Mihăiță, Almăjanu Marin, Popa Cornel, Toma Horia Victor, Hellvig Eduard-Raul, Fenechiu Relu, Boșneac Valentin Samuel, Faina Constantin, Dragomir Gheorghe, Ghișe Ioan, Mănescu Rareș Șerban, Antonescu George Crin Laurențiu, Silaghi Ovidiu Ioan, Cristea Ioan, Taloș Gheorghe Mirel, Strungă Emil, Rușanu Dan Radu, Săpunaru Nini, Grosaru Mircea, Márton Árpád Francisc, Lakatos Petru, Varga Attila, Bónis István, Király Andrei Gheorghe, Mate Andras Levente, Erdei Dolóczki István, Bărbulețiu Tiberiu, Antal István, Vainer Aurel, Motreanu Dan Ștefan, Asztalos Ferenc, Hoban Ioan, Sóki Béla, Micula Cătălin, Zisopol Dragoș-Gabriel, Frâncu Emilian Valentin, Buzatu Dan Horațiu, Toró Tiberiu, Mircovici Niculae, Dumitrescu Liana, Merka Adrian-Miroslav și Gereș Andrei Dominic.

Sesizarea a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 11.075 din 14 octombrie 2008 și formează obiectul Dosarului nr. 2006A/2008.

Autorii sesizării de neconstituționalitate critică prevederile art. 1 punctul 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, pentru următoarele motive:

Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 44 alin. (2) din Constituție, consideră că, deși scopul legii criticate este protejarea intereselor foștilor chiriași, care au dobândit imobilele în care locuiau în temeiul Legii nr. 112/1995, dispozițiile criticate vor avea un impact legislativ asupra cadrului normativ în vigoare

și asupra foștilor proprietari care nu vor mai putea redobândi în natură imobilele.

Autorii sesizării consideră că legea criticată încalcă și dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece instituie un tratament diferențiat și inechitabil între foștii proprietari îndreptățiți doar la restituire prin echivalent și proprietarii — foști chiriași ale căror contracte de vânzare-cumpărare încheiate în baza Legii nr. 112/1995 au fost desființate de către instanțe și care sunt îndreptățiți la restituirea unor sume de bani la valoarea actuală a imobilului.

Și dispozițiile art. 46 alin. (4) din legea criticată încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1), ale art. 21 alin. (2) și ale art. 44 alin. (2). Astfel, obligarea fostului proprietar să urmeze doar calea prevăzută de lege îi îngrădește dreptul de a mai formula acțiuni în instanță potrivit dreptului comun.

Este încălcat principiul egalității, deoarece dreptul de proprietate al celui deposedat abuziv și dreptul de proprietate dobândit de foștii chiriași în temeiul Legii nr. 112/1995 nu sunt ocrotite în mod egal de lege. Mai mult, foștilor proprietari deposedați în mod abuziv le este interzis, pentru viitor, accesul liber la justiție, ceea ce contravine și prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție.

Prin Legea nr. 10/2001 a fost înlăturată diferența de regim juridic dintre imobilele preluate cu titlu și cele preluate fără titlu, deoarece abrogarea prevederilor art. 2 alin. (2) din legea criticată are efectul unei noi naționalizări, deoarece persoanele ale căror imobile au fost preluate fără titlu valabil urmează să-și piardă calitatea de proprietar, încălcându-se astfel dispozițiile art. 44 alin. (4) din Constituție.

Totodată, autorii sesizării consideră că abrogarea dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 10/2001 — prin care a fost înlăturată condiția ca la data înstrăinării imobilelor cumpărate de foștii chiriași să nu fi existat pe rolul instanțelor judecătorești litigii cu privire la aceste imobile — aduce atingere siguranței circuitului civil și generează noi situații conflictuale între foștii proprietari deposedați abuziv, care nu pot redobândi dreptul de proprietate asupra imobilului, și proprietarii — foști chiriași, ale căror acte de proprietate încheiate în temeiul Legii nr. 112/1995 au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile. Astfel, deși prin anularea sau constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare, părțile au fost repuse în situația anterioară, imobilul nu va putea fi restituit în natură fostului proprietar, „întrucât hotărârea judecătorească nu va fi opozabilă dobânditorului subsecvent, urmând ca fostul proprietar să declanșeze un nou litigiu în contradictoriu cu subdobânditorii”, prelungindu-se termenul în care proprietarul își poate redobândi imobilul și încălcându-se astfel prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție.

De asemenea, autorii sesizării consideră că limitarea posibilității fostului proprietar de a-și redobândi în natură imobilul preluat de stat încalcă prevederile constituționale ale art. 20 alin. (1) și (2). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că este contrară prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale vânzarea de către stat către terții de bunăcredință a bunului altuia, chiar dacă vânzarea este anterioară confirmării definitive în instanță a dreptului de proprietate a reclamantului, dacă această vânzare este combinată cu lipsa despăgubirilor. Într-o atare situație, vânzarea constituie o priveră de proprietate. Curtea Europeană a reținut că Legea

nr. 112/1995 nu permitea statului să vândă chiriașilor un bun naționalizat în mod abuziv, de vreme ce legea reglementa doar vânzarea bunurilor legal intrate în patrimoniul statului.

Autorii sesizării susțin că modificările aduse Legii nr. 10/2001 prin legea criticată vor avea impact în ceea ce privește realizarea actului de justiție, în contextul recentului recurs în interesul legii cu privire la admisibilitatea acțiunilor în revendicare întemeiate pe dispozițiile dreptului comun având ca obiect revendicarea imobilelor preluate în mod abuziv. Prin recursul în interesul legii admis de Înalta Curte de Casație și Justiție, s-a stabilit că, în soluționarea litigiilor privind imobile preluate în mod abuziv de către stat, au prioritate față de dreptul intern dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

De asemenea, prevederile legii criticate referitoare la restituirea prețului de piață al imobilelor ce au făcut obiectul unor contracte de vânzare-cumpărare încheiate în baza Legii nr. 112/1995 și care au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile nu reprezintă o măsură justă, întrucât aceste imobile nu au fost achiziționate la valoarea lor reală, ci la o valoare mică, ceea ce conduce la o îmbogățire fără justă cauză, în detrimentul patrimoniului statului. Astfel, prețul plătit de chiriași nu a fost calculat la valoarea de piață, ci pe baza unor acte normative adoptate în perioada anilor 1977—1992. Prin urmare, statul va suporta diferența dintre prețul plătit de către chiriașul cumpărător și valoarea actuală de piață a imobilului, fără ca acesta să aibă un interes legitim și fără ca imobilul să reprezinte un „bun”, în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Aplicarea aceleiași tratament juridic atât proprietarilor deposedați abuziv, cât și chiriașilor care au cumpărat locuințele în temeiul Legii nr. 112/1995 contravine spiritului Legii nr. 10/2001 care are caracter reparator pentru îndreptarea abuzurilor săvârșite de regimul abolit. Chiriașii deveniți, astfel, proprietari nu fac parte din categoria menționată și, de aceea, aplicarea unui tratament juridic egal are semnificația protejării „unor persoane care se aflau la un moment dat în situații favorabile”, ce devin astfel „o clasă privilegiată”, contrar prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție.

Autorii sesizării susțin că legea criticată încalcă și dispozițiile art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece nu există suficientă sursă de finanțare pentru restituirea prețului către proprietarii — foști chiriași, care se face din fondul extrabugetar prevăzut de art. 13 alin. (6) din Legea nr. 112/1995, constituit din sumele obținute din vânzarea apartamentelor care nu s-au restituit în natură și din lansarea unor împrumuturi de stat, în condițiile Legii nr. 91/1993 privind datoria publică.

Legea criticată nu respectă nici dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Aceasta instituie un paralelism legislativ, deoarece conține reglementări care sunt cuprinse și în Legea nr. 10/2001 sau în alte acte normative în materie adoptate de Guvern, de exemplu: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2006 privind măsuri pentru dezvoltarea activității în domeniul construcțiilor de locuințe prin programe la nivel național și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2007 privind asigurarea fondului de locuințe sociale destinate chiriașilor evacuați sau care urmează a fi evacuați din locuințele retrocedate foștilor proprietari. Precizează că forma inițială a actului normativ a fost modificată prin amendamentele adoptate, ceea ce a determinat

neconcordanța dintre expunerea de motive și forma finală a legii, încalcându-se astfel dispozițiile art. 74 alin. (3) din Constituție.

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și ființarea Curții Constituționale, sesizările au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

Guvernul a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 5/5.599, 5.601/C.P.T. din 31 octombrie 2008, punctul său de vedere, în care se arată că sesizările sunt întemeiate după cum urmează:

Prevederile legii criticate încalcă dispozițiile art. 44 alin. (2) din Constituție, deoarece „imobilele înstrăinate în temeiul Legii nr. 112/1995 nu se vor mai restitui în natură, foștii proprietari având doar dreptul la măsuri reparatorii în echivalent.”

Modificarea adusă Legii nr. 10/2001 prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente a instituit principiul prevalenței restituirii în natură și, numai în cazuri expres prevăzute de lege, acordarea de măsuri reparatorii în echivalent. Prin legea criticată restituirea în natură a devenit excepție. Astfel, Legea nr. 10/2001, raportată la prevederile Legii nr. 112/1995 reglementează: — posibilitatea restituirii în natură, în anumite cazuri, a imobilelor pentru care au formulat cereri de restituire; — acordarea unei despăgubiri în echivalent dacă nu mai este posibilă restituirea în natură; — acordarea pentru cei care nu au beneficiat de măsuri reparatorii a posibilității de formulare a cererilor de restituire.

Legea nr. 112/1995 reglementează condițiile în care puteau fi cumpărate imobilele, și anume: să fie preluate cu titlu; aceste imobile să nu fi fost restituite în natură celor îndreptățiți, calitatea de chiriași la momentul apariției legii și expirarea unui termen de 6 luni de la data intrării legii în vigoare. Verificarea respectării acestor condiții se face în cadrul judecării unor acțiuni în anularea contractelor de vânzare-cumpărare a imobilelor încheiate în temeiul Legii nr. 112/1995, introduse de foștii proprietari. Conferirea caracterului autentic tuturor contractelor de vânzare-cumpărare astfel încheiate are ca efect excluderea acestora de la controlul judecătoresc, contrar dispozițiilor art. 21 din Constituție. Chiar dacă Legea nr. 10/2001 nu ar fi prevăzut sancțiunea nulității absolute a acestor contracte de înstrăinare, aceeași sancțiune este aplicabilă și în temeiul art. 966 din Codul civil.

Limitarea dreptului foștilor proprietari de a-și redobândi imobilele în natură și la acordarea de măsuri reparatorii în echivalent contravine dispozițiilor art. 44 din Constituție, deoarece dreptului de proprietate i se substituie dreptul de creanță al proprietarului, ceea ce echivalează cu o formă de expropriere.

De asemenea, Guvernul apreciază că restituirea către chiriași a prețului actualizat la nivelul pieței constituie o discriminare față de foștii proprietari, contrar art. 16 din Constituție, dar și o îmbogățire fără just temei.

Prevederile criticate sunt contrare și dispozițiilor art. 21 alin. (1), (2) și (3) din Constituție, întrucât obligarea proprietarului de a urma doar calea prevăzută de Legea nr. 10/2001 și inadmisibilitatea implicită a promovării unei acțiuni în revendicare de drept comun reprezintă atât o încălcare a dreptului de acces la justiție, cât și a dreptului de proprietate. Titularul dreptului de proprietate ar trebui ca, în vederea

recunoașterii acestui drept, să beneficieze de toate pârghiile legale, administrative și judiciare.

Cu privire la abrogarea art. 43 din Legea nr. 10/2001, Guvernul consideră că prin abrogarea dispozițiilor referitoare la interdicția temporară de înstrăinare a imobilelor, vânzările acestora vor fi supuse echivocului atâta vreme cât pe rolul instanțelor judecătorești vor exista acțiuni în anularea contractelor de vânzare-cumpărare a respectivelor imobilele.

Limitarea posibilității fostului proprietar de a-și redobândi imobilele în natură încalcă art. 20 alin. (1) și (2) din Constituție, ceea ce expune statul român la noi condamnări din partea Curții Europene a Drepturilor Omului. În jurisprudența sa în materie, aceasta a reținut că statul, vânzând apartamentul unui terț, pe care ar fi trebuit să-l restituie proprietarului deposedat, l-a privat pe proprietar de orice posibilitate de a redobândi posesia asupra aceluși apartament. Astfel, statul nu și-a îndeplinit obligația de a asigura reclamantului exercitarea efectivă a dreptului său de proprietate, drept garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încălcând justul echilibru ce trebuie să existe între interesul public și imperativele protejării dreptului de proprietate. Se afirmă că prevederile noii legi nu îndeplinesc cerințele impuse de Convenție în ceea ce privește accesibilitatea și previzibilitatea normei juridice. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că intervenția legiuitorului pe parcursul derulării unei proceduri administrative sau judiciare, prin măsuri care să avantajeze una din părți, influențând soluția pe fond a litigiului, incoerența pe plan legislativ și divergențele de jurisprudență din materia naționalizării imobilelor, sunt de natură să creeze un climat general de incertitudine și nesiguranță juridică. Prin abrogarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 se consfințesc actelor de naționalizare și de preluare abuzivă a imobilelor. Aceasta ar conferi legii un efect constitutiv al dreptului de proprietate al statului, ceea ce presupune să se recunoască legii un efect retroactiv, contrar art. 15 alin. (2) din Constituție, sau transformarea proprietății persoanelor fizice în proprietate de stat, cu încălcarea art. 44 alin. (4) din Legea fundamentală.

În ceea ce privește prevederile potrivit cărora nu sunt îndreptățite la măsuri reparatorii persoanele ale căror averi au fost dobândite ilicit, în conformitate cu hotărârile judecătorești pronunțate până la 6 martie 1945, Guvernul consideră că aceste dispoziții au caracter retroactiv, întrucât se apreciază ca fiind legale măsurile adoptate în trecut.

Referitor la dispozițiile prin care se prevede că actele juridice de înstrăinare ce au ca obiect imobile preluate fără titlu valabil, considerate astfel anterior intrării în vigoare a Legii nr. 213/1998, sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția actelor încheiate cu bună-credință, susține că aceste prevederi modifică pentru trecut condițiile de existență a sancțiunii nulității, validând înstrăinările unor imobile preluate fără titlu valabil în baza Legii nr. 112/1995. Astfel se încalcă dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție și principiul stabilității raporturilor juridice.

Președintele Camerei Deputaților și al Senatului nu au comunicat punctele lor de vedere.

Având în vedere că obiectul celor două sesizări vizează aceeași lege, Curtea a dispus conexarea Dosarului nr. 2006A/2008 la Dosarul nr. 2002A/2008.

CURTEA,

examinând sesizările de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere comunicat de Guvernul României și dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, raportate la prevederile Constituției României și dispozițiile Legii nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor de lege criticate.

Obiectul sesizărilor de neconstituționalitate privește două categorii de aspecte, ce țin, pe de o parte, de constituționalitatea extrinsecă a legii, iar pe de altă parte, de constituționalitatea intrinsecă a acesteia.

Examinând criticile de neconstituționalitate. Curtea Constituțională constată:

I. În privința criticii referitoare la neconstituționalitatea extrinsecă a legii criticate:

Deși autorii sesizărilor susțin că s-a adus atingere art. 74 alin. (3) din Constituție, Curtea reține că, în realitate, aceștia au avut în vedere dispozițiile alin. (4) al aceluiași articol potrivit căruia: *„Deputații, senatorii și cetățenii care exercită dreptul la inițiativă legislativă pot prezenta propuneri legislative numai în forma cerută pentru proiectele de lege.”*

Autorii sesizării consideră că la propunerea legislativă a inițiatorilor s-au formulat amendamente care au fost adoptate, astfel încât există neconcordanțe între expunerea de motive și forma finală a legii, care are un conținut diferit față de forma inițială, contrar prevederilor art. 74 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora propunerile legislative pot fi prezentate numai în forma cerută proiectelor de lege. Curtea Constituțională constată că această critică este nefondată deoarece propunerea legislativă formulată de inițiatori a fost făcută în forma cerută pentru proiectele de lege, fiind însoțită de expunere de motive și avizată de Consiliul legislativ, deci cu respectarea art. 74 alin. (4) din Constituție.

II. În privința criticii de neconstituționalitate intrinsecă, ce vizează prevederile art. 1 punctul 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, Curtea constată următoarele:

1. Cu privire la criticile privind neconstituționalitatea prevederilor art. 1, punctul 2 din legea criticată, autorii sesizării susțin că acestea încalcă, în primul rând, dispozițiile art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (4) din Legea fundamentală.

Art. 1 punctul 2 abrogă alineatul (2) al articolului 2 din Legea nr. 10/2001, iar acest alineat prevede: *„Persoanele ale căror imobile au fost preluate fără titlu valabil își păstrează calitatea de proprietar avută la data preluării, pe care o exercită după primirea deciziei sau a hotărârii judecătorești de restituire, conform prevederilor prezentei legi.”*

Dispozițiile constituționale pretins încălcate au următorul cuprins:

— Art. 44 alin. (1) și (4): *„(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. [...]*

(4) *Sunt interzise naționalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenței sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.*"

— Examinând critica de neconstituționalitate față de prevederile alin. (1) teza întâi a art. 44 din Legea fundamentală, Curtea constată că aceasta este nefondată, întrucât Legea nr. 10/2001 reglementează în mod expres posibilitatea persoanelor ale căror imobile au fost preluate fără titlu valabil de a beneficia de măsuri reparatorii.

Dispozițiile criticate sunt în concordanță și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care prin deciziile sale obligă, într-adevăr, statul la măsuri reparatorii, dar nu în mod exclusiv la restituirea imobilelor în natură, măsurile reparatorii putând consta și în despăgubiri prin echivalent. Curtea Europeană, în cele mai multe dintre hotărârile ce vizează măsurile reparatorii, se referă la punerea în executare a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, iar nu la modalitățile de restituire a imobilelor în natură sau prin echivalent, și a statuat că vânzarea de către stat a bunului unei persoane către terți de bună-credință reprezintă o privare de proprietate, care dacă este combinată cu lipsa totală de despăgubire este contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. De exemplu: *Cauza Johana Huber împotriva României — 2008*. Așadar, Curtea Constituțională reține că este contrar prevederilor art. 1 din menționatul protocol actul juridic prin care o persoană îndreptățită la restituire este privată de proprietate dacă nu beneficiază de măsuri reparatorii. Or, din cuprinsul art. 1 și următoarele ale Legii nr. 10/2001, rezultă că cei îndreptății, cărora nu li se restituie imobilul în natură, beneficiază de măsuri reparatorii prin echivalent. În aceste condiții, Curtea constată că prevederile criticate nu încalcă dispozițiile art. 44 alin. (1) teza întâi din Constituție.

— În sesizările formulate, se susține că abrogarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 are efectul unei „noi naționalizări” fiind contrară art. 44 alin. (4) din Constituție pentru motivul că persoanele ale căror imobile au fost preluate, fără titlu, de către stat, își vor pierde calitatea de proprietar. Curtea constată că prevederile art. 1 punctul 2 din legea criticată sunt în concordanță cu dispozițiile constituționale menționate. Prin operațiunea juridică de acordare a măsurilor reparatorii, legiuitorul a urmărit menținerea unui just echilibru între interesul general al societății și interesele persoanelor îndreptățite.

Dobândirea, în proprietate, de către chiriași a imobilelor prin vânzare-cumpărare, cu respectarea condițiilor prevăzute în Legea nr. 112/1995, dă expresie principiului general de drept potrivit căruia dobândirea cu bună-credință cu titlu oneros a unui bun valorează proprietate pentru cumpărător. Prezumția de bună-credință este o prezumție relativă (*juris tantum*), ce poate fi răsturnată în fața instanței de judecată, prin dovedirea relei-credințe a dobânditorului.

— În ceea ce privește încălcarea art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că prevederile art. 1 pct. 2 din legea criticată sunt în concordanță cu dispozițiile constituționale invocate, conform cărora: „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.*” Persoanele ale căror bunuri au fost preluate în mod abuziv de către stat beneficiază, potrivit legii, de măsuri reparatorii, astfel

încât Curtea nu poate reține caracterul retroactiv al textului legal examinat.

— Referitor la critica de neconstituționalitate potrivit căreia textul criticat încalcă *dreptul de acces la justiție* prevăzut de art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală, conform căruia „*Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime*”, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece persoanele îndreptățite la acordarea de măsuri reparatorii se pot adresa justiției, dacă sunt nemulțumite de soluționarea cererii în cadrul procedurii administrative. De aceea nici susținerile referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 53 din Constituție nu sunt întemeiate, deoarece prin legea criticată nu se restrânge exercițiul dreptului de acces la justiție.

2. Referitor la critica de neconstituționalitate privind dispozițiile art. 1 punctul 13 din legea examinată, prin care, după alineatul (3) al articolului 46 se introduce alin. (4), ce prevede că: „*persoana îndreptățită are obligația de a urma calea prevăzută de prezenta lege, după intrarea acesteia în vigoare. Prevederile prezentei legi se aplică cu prioritate*”, Curtea observă următoarele:

— Cât privește pretinsa contrarietate față de dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 44 alin. (2) teza întâi din Constituție, deoarece textul legal criticat nu ocrotește în mod egal dreptul de proprietate al celor deposedați abuziv și dreptul de proprietate dobândit de foștii chiriași în temeiul Legii nr. 112/1995, Curtea reține că aceasta este nefondată, deoarece principiul egalității impune aplicarea aceleiași tratament juridic unor persoane aflate în aceeași situație juridică. Or, foștii proprietari ale căror imobile au fost preluate în mod abuziv se află în situație juridică diferită față de proprietarii care au dobândit dreptul de proprietate în calitate de foști chiriași, în baza Legii nr. 112/1995. Astfel, prima categorie beneficiază de măsuri reparatorii datorate preluării abuzive a imobilelor de către stat, în timp ce a doua categorie beneficiază de plata unor despăgubiri ca urmare a desființării pe cale judecătorească a contractelor de vânzare-cumpărare. Este echitabil, în această situație, ca statul să acorde despăgubiri la prețul de piață al imobilelor, care să permită cumpărarea unei noi locuințe, având în vedere că, la data dobândirii acelui imobil de la stat, cumpărătorul a plătit prețul real al imobilului, stabilit în conformitate cu actele normative în vigoare la acel moment.

— Referitor la susținerea potrivit căreia obligarea persoanei îndreptățite să urmeze doar calea prevăzută de legea criticată, îngrădind dreptul fostului proprietar de acces liber la justiție, contrar prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, Curtea apreciază că aceasta este neîntemeiată. Legea nu obstrucționează accesul la justiție al celor îndreptății la măsuri reparatorii, ci prevede doar calea administrativă, calea legală pentru acordarea de reparații în natură sau prin echivalent. Art. 26 alin. (3) al Legii nr. 10/2001 prevede că decizia sau dispoziția de respingere a notificării sau a cererii de restituire în natură poate fi atacată de persoana care se pretinde îndreptățită la instanța de judecată, iar art. 19 din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005 prevede că deciziile adoptate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor pot fi atacate cu contestație în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004. De altfel, Curtea observă că atât

Legea nr. 10/2001, cât și legea criticată sunt legi reparatorii speciale. În acest sens este și Decizia nr. XXXIII din 9 iunie 2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție în care s-a statuat că, „în cazul concursului dintre legea specială și legea generală, se aplică legea specială, conform principiului *specialia gerieralibus derogant*, chiar dacă aceasta nu este prevăzută în legea specială”.

3. În ceea ce privește critica referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art. I punctele 16, 17 și 18 din legea criticată, Curtea constată că nici aceasta nu este întemeiată.

Textele criticate prevăd următoarele:

Art. I: „16. După alineatul (2) al articolului 50 se introduce un nou alineat, alin. (2¹), cu următorul cuprins:

«(2¹) *Cererile sau acțiunile în justiție având ca obiect restituirea prețului de piață al imobilelor, privind contractele de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995 cu modificările ulterioare, care au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, sunt scutite de taxele de timbru.*»

17. Alineatul (3) al articolului 50 se modifică și va avea următorul cuprins:

«(3) *Restituirea prețului prevăzută la alin. (2) și (2¹) se face de către Ministerul Economiei și Finanțelor din fondul extrabugetar constituit în temeiul art. 13 alin. (6) din Legea nr. 112/1995, cu modificările ulterioare.*»

18. După articolul 50 se introduce un nou articol, art. 50¹, cu următorul cuprins:

«Art. 50¹. — (1) *Proprietarii ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, au dreptul la restituirea prețului de piață al imobilelor, stabilit conform standardelor internaționale de evaluare.*

(2) *Valoarea despăgubirilor prevăzute la alin. (1) se stabilește prin expertiză.*»

Autorii sesizării critică aceste dispoziții pentru că restituirea prețului de piață nu reprezintă o măsură justă deoarece imobilele au fost cumpărate la o valoare mică și ar conduce

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituția României, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 este constituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 10 decembrie 2008 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocar, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Prim-magistrat-asistent,
Claudia Miu

OPINIE SEPARATĂ

În opoziție cu opinia majoritară apreciem că sesizările de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 pct. 2 și următoarele din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sunt întemeiate, dispozițiile legale criticate încălcând dispozițiile constituționale la care se referă autorii sesizării, după cum urmează:

1. Cu privire la criticile ce vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 1 pct. 2 din legea criticată

a) În ceea ce privește încălcarea art. 20, art. 24 alin. (1) teza I și a II-a și alin. (4) din Constituție

Prin art. 1 pct. 2 se abrogă alin. (2) al art. 2 din Legea nr. 10/2001. Prin abrogarea art. 1 alin. (2), legea devine neconstituțională fiind contrară prevederilor art. 20, art. 44 alin. (1) și (4) din Constituție. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că proprietarii a căror imobile au fost preluate de stat **fără titlu** și-au păstrat titlul de proprietate asupra acestor imobile.

Astfel, prin Decizia nr. 73 din 19 iulie 1995, cu privire la constituționalitatea unor prevederi ale Legii pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinație de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 177 din 8 august 1995 (Legea nr. 112/1995), a statuat că dreptul de proprietate al persoanelor fizice nu a fost desființat legal în „situația locuințelor care au fost preluate de stat printr-un act administrativ ilegal, ori pur și simplu în fapt, așadar **fără titlu**, în condițiile inexistenței unei reglementări legale care să constituie temeiul juridic al constituirii dreptului de proprietate al statului.

În asemenea cazuri, dreptul de proprietate al persoanei fizice nu a fost desființat legal, astfel încât, statul nefiind proprietar, asemenea imobile nu pot fi incluse în categoria celor avute în vedere într-o lege al cărei obiect este reglementarea situației juridice a locuințelor trecute în proprietatea statului. În alți termeni, măsurile cuprinse în lege (acordarea de despăgubiri, vânzarea locuințelor către chiriașii care le ocupă ori păstrarea lor în patrimoniul statului) nu sunt aplicabile acelor locuințe cu privire la care statul nu a dobândit, legal, dreptul de proprietate”.

Jurisprudența Curții Constituționale este în consens cu practica jurisdicțională a CEDO, care în *Cauza Hollitzer împotriva României* (2008) a reținut: „Constatarea ilegalității confiscării bunului, precum și lipsa unui titlu al statului asupra aceluiași bun au drept efect recunoașterea, indirect și cu efect retroactiv, asupra dreptului de proprietate al reclamantilor asupra bunurilor lor.”

Acordarea prin lege de măsuri reparatorii persoanelor a căror imobile au fost preluate fără titlu echivalează cu transformarea dreptului de proprietate asupra imobilelor într-un drept de creanță, ceea ce contravine art. 44 alin. (1) din Constituție. Dar, acordarea de despăgubiri sau măsuri reparatorii persoanelor a căror imobile au fost preluate fără titlu considerăm că nici nu mai este posibilă atâta vreme cât prin legea criticată nu s-a acordat un termen în care aceste persoane să poată depună notificări

prin care să ceară acordarea de despăgubiri sau măsuri reparatorii, termenul inițial prevăzut de Legea nr. 10/2001 pentru depunerea notificărilor fiind de mult împlinit.

b) Dispozițiile legale criticate contravin și dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție referitoare la neretroactivitatea legii civile. În Decizia nr. 173/1995, Curtea a stabilit că: „a considera, într-o dispoziție a legii, că și imobilele preluate de stat, **fără titlu**, fac obiectul dreptului său de proprietate ar însemna să se recunoască legii un efect constitutiv de drept de proprietate al statului, ceea ce ar presupune fie un efect retroactiv al legii, fie recurgerea la un mod de transformare a proprietății persoanelor fizice în proprietate de stat, pe care Constituția din 1991 nu îl cunoaște și care, de aceea, nu poate fi acceptat.”

c) Considerăm că și critica referitoare la îngrădirea accesului la justiție este întemeiată. Prin abrogarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, proprietarii ale căror imobile au fost preluate fără titlu nu mai au posibilitatea să introducă acțiune pentru realizarea dreptului lor de proprietate.

Intenția legiuitorului de a îngradi accesul la justiție al persoanelor al căror imobile au fost preluate **fără titlu** se desprinde și din art. 1 pct. 13 din legea criticată, care obligă persoana îndreptățită la restituire să urmeze calea prevăzută de legea specială, aceasta nemaivând la îndemână acțiunea în revendicare.

d) Întemeiată este și critica referitoare la încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, deoarece legea criticată stabilește o diferențiere între cele două categorii de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă.

2. Cu privire la critica dispozițiilor art. 1 pct. 9 din lege prin care au fost abrogate prevederile art. 43 din Legea nr. 10/2001.

Considerăm că înlăturarea interdicției de înstrăinare a imobilelor cumpărate de foștii chiriași în baza Legii nr. 112/1995 este neconstituțională. Interdicția de înstrăinare a locuinței timp de 10 ani, de la cumpărare sau până la soluționarea definitivă și irevocabilă a acțiunilor formulate de foștii proprietari, este o măsură legală de indisponibilizare menită să scoată din circuitul civil imobile al căror regim juridic este disputat, fiind totodată o formă de protecție socială a foștilor chiriași care au dobândit dreptul de proprietate în baza Legii nr. 112/1995.

Abrogarea acestei interdicții de vânzare este de natură să genereze noi raporturi juridice nesigure care aduc atingere stabilității raporturilor juridice.

Ori, într-un stat de drept, ce se bazează pe valoarea constituțională de dreptate prevăzută la art. 1 alin. (3) din Constituție, autoritățile publice au obligația să asigure stabilitatea raporturilor juridice.

În jurisprudența sa, CEDO a statuat că intervenția legiuitorului pe parcursul derulării unei proceduri administrative sau juridice, prin măsuri care să avantajeze una dintre părți, influențând soluția pe fond a litigiului, este de natură să creeze un climat general de incertitudine și nesiguranță juridică.

Judecători,
Augustin Zegrean
Puskás Valentin Zoltán
Petre Lăzăroiu
Tudorel Toader

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**GUVERNUL ROMÂNIEI****HOTĂRĂRE****pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici, precum și pentru stabilirea unor măsuri în vederea evaluării performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici pentru anul 2008**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Hotărârea Guvernului nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 12 aprilie 2007, cu completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. **La articolul 10, alineatul (5) se abrogă.**

2. **La articolul 19, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„a) soluționează contestațiile depuse de candidați cu privire la selecția dosarelor, precum și cu privire la notarea fiecărei probe a concursului;”

3. **La articolul 21, litera a) se abrogă.**

4. **La articolul 48, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(4) Evaluarea prevăzută la alin. (2) lit. b) se realizează o dată la 2 ani, în scopul confirmării cunoștințelor profesionale, aptitudinilor și abilităților necesare exercitării unei funcții publice din categoria înalților funcționari publici, prin raportarea rezultatelor obținute în ultimii 2 ani și a criteriilor de performanță la obiectivele strategice stabilite.”

5. **La articolul 48, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alineatul (6), cu următorul cuprins:**

„(6) Evaluarea prevăzută la alin. (2) lit. a) se realizează și pentru persoanele care exercită cu caracter temporar o funcție publică corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici.”

6. **După articolul 49 se introduce un nou articol, articolul 49¹, cu următorul cuprins:**

„Art. 49¹. — (1) Obiectivele operaționale și obiectivele strategice trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

a) să fie specifice activităților care presupun exercitarea prerogativelor de putere publică;

b) să fie cuantificabile — să aibă o formă concretă de realizare;

c) să fie prevăzute cu termene de realizare;

d) să fie realiste — să poată fi duse la îndeplinire în termenele de realizare prevăzute și cu resursele alocate;

e) să fie flexibile — să poată fi revizuite în funcție de modificările intervenite în prioritățile autorității sau instituției publice.

(2) Obiectivele operaționale pot fi revizuite trimestrial. Modificările se consemnează într-un document datat și semnat de persoana care are competența de a stabili obiectivele potrivit alin. (1) și de înaltul funcționar public. Documentul se transmite în copie Comisiei de evaluare.

(3) Pentru fiecare dintre obiective se stabilesc indicatori de performanță.

(4) Obiectivele operaționale se stabilesc pentru perioada 1 ianuarie—31 decembrie a anului pentru care se face evaluarea.

(5) Obiectivele strategice se stabilesc pentru o perioadă de 2 ani, respectiv de la data de 1 ianuarie a primului an și până la data de 31 decembrie a anului următor.”

7. **Titlul secțiunii a 3-a „Aspecte specifice privind evaluarea înalților funcționari publici” se modifică și va avea următorul cuprins:**

„*Procedura de evaluare a înalților funcționari publici*”

8. **La articolul 61, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(2) Modelul raportului de activitate este prevăzut în anexa nr. 1.”

9. **La articolul 61, după alineatul (2) se introduc trei noi alineate, alineatele (3)—(5), cu următorul cuprins:**

„(3) Modelul referatului de evaluare este prevăzut în anexa nr. 2.

(4) Modelul raportului de evaluare este prevăzut în anexa nr. 3.

(5) Modelul fișei postului înaltului funcționar public este prevăzut în anexa nr. 4.”

10. **După articolul 61 se introduc două noi articole, articolele 61¹ și 61², cu următorul cuprins:**

„Art. 61¹. — (1) Documentele prevăzute la art. 61 alin. (1) sunt transmise Comisiei de evaluare până la data stabilită de aceasta.

(2) Data prevăzută la alin. (1) se stabilește astfel încât să poată fi respectate prevederile art. 60 și se comunică fiecărei instituții sau autorități publice în care își desfășoară activitatea înalți funcționari publici.

(3) Comisia de evaluare poate solicita completarea raportului de activitate sau/și a referatului de evaluare, în măsura în care consideră că sunt incomplete sau conțin date eronate, stabilind și un termen pentru transmiterea raportului de activitate sau/și a referatului de evaluare modificate.

Art. 61². — (1) În mod excepțional, evaluarea se poate face și în cursul perioadei evaluate, în următoarele cazuri:

a) anterior dispunerii mobilității potrivit prevederilor art. 36 alin. (1);

b) atunci când pe parcursul perioadei evaluate raportul de serviciu al înaltului funcționar public evaluat încetează, se suspendă sau se modifică, în condițiile legii. În acest caz înaltul funcționar public va fi evaluat pentru perioada de până la încetarea, suspendarea sau modificarea raporturilor de serviciu. Calificativul acordat se va lua în considerare la evaluarea anuală a performanțelor profesionale individuale, respectiv la evaluarea generală;

c) la expirarea perioadei pentru care un funcționar public a exercitat cu caracter temporar o funcție publică din categoria înalților funcționari publici.

(2) Persoanele prevăzute de art. 61 alin. (1) lit. b) întocmesc referatul de evaluare atunci când pe parcursul perioadei evaluate raportul de serviciu, raportul de muncă sau, după caz, mandatul le încetează, se suspendă sau se modifică, în condițiile legii. Referatul de evaluare pentru înalții funcționari

publici din subordine se întocmește înainte de încetarea, suspendarea sau modificarea raporturilor de serviciu, raporturilor de muncă sau mandatului ori, după caz, într-o perioadă de cel mult 30 de zile calendaristice de la data intervenirii acestor situații. Documentul se va lua în considerare la evaluarea anuală a performanțelor profesionale individuale, respectiv la evaluarea generală.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), înaltul funcționar public și persoana care întocmește referatul de evaluare au obligația ca în termen de 15 zile calendaristice anterior dispunerii măsurii prevăzute la alin. (1) lit. a), respectiv în termen de 30 de zile calendaristice de la data intervenirii situațiilor prevăzute la alin. (1) lit. b), lit. c) sau alin. (2) să comunice Comisiei de evaluare raportul de activitate, respectiv referatul de evaluare.

(4) Pe baza documentelor transmise potrivit alin. (3), Comisia de evaluare realizează evaluarea parțială a performanțelor profesionale ale înaltului funcționar public, prin aplicarea corespunzătoare a prevederilor prezentei hotărâri la perioada evaluată. Evaluarea parțială se realizează cu celeritate și se comunică potrivit dispozițiilor prezentei hotărâri.”

11. Articolul 62 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 62. — (1) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici se face parcurgându-se următoarele etape:

a) fiecare obiectiv operațional se apreciază cu note de la 1 la 5, nota exprimând gradul de îndeplinire a obiectivului respectiv, în raport cu termenele de realizare și cu indicatorii de performanță;

b) nota acordată pentru îndeplinirea obiectivelor operaționale reprezintă media aritmetică a notelor acordate pentru îndeplinirea fiecărui obiectiv, inclusiv a obiectivelor operaționale revizuite, dacă s-a impus revizuirea acestora pe parcursul perioadei evaluate;

c) nota finală a evaluării performanțelor profesionale individuale este media aritmetică a notelor acordate de fiecare membru al Comisiei de evaluare pentru obiectivele operaționale potrivit lit. b).

(2) Semnificația notelor prevăzute la alin. (1) este următoarea: nota 1 — nivel minim și nota 5 — nivel maxim.”

12. După articolul 62 se introduc patru noi articole, articolele 62¹—62⁴, cu următorul cuprins:

„Art. 62¹. — (1) Evaluarea generală a înalților funcționari publici are următoarele componente:

a) evaluarea performanțelor profesionale individuale pentru ultimul an din perioada evaluată;

b) evaluarea gradului de îndeplinire a obiectivelor strategice pentru ultimii 2 ani din perioada evaluată.

(2) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici se realizează potrivit art. 62.

(3) Evaluarea obiectivelor strategice se realizează astfel:

a) fiecare obiectiv strategic se apreciază cu note de la 1 la 5, nota exprimând gradul de îndeplinire a obiectivului strategic respectiv, în raport cu termenele de realizare și indicatorii de performanță;

b) fiecare criteriu de performanță se notează de la 1 la 5, nota exprimând aprecierea îndeplinirii criteriului de performanță în realizarea obiectivelor strategice stabilite.

(4) Pentru a obține nota acordată pentru îndeplinirea obiectivelor se face media aritmetică a notelor acordate pentru îndeplinirea fiecărui obiectiv strategic.

(5) Pentru a obține nota acordată pentru îndeplinirea criteriilor de performanță se face media aritmetică a notelor acordate pentru îndeplinirea fiecărui criteriu.

(6) Nota finală a evaluării obiectivelor strategice este media aritmetică a notelor acordate de fiecare membru al comisiei

pentru obiectivele strategice și criteriile de performanță, potrivit alin. (4) și (5).

(7) Nota finală a evaluării generale este media aritmetică a notelor obținute prin aplicarea alin. (2) și (6).

(8) Semnificația notelor prevăzute la alin. (3) lit. a) și b) este următoarea: nota 1 — nivel minim și nota 5 — nivel maxim.

Art. 62². — În situația aplicării art. 61², nota finală a evaluării performanțelor profesionale individuale, respectiv nota finală a evaluării obiectivelor strategice este media aritmetică a notelor finale acordate pentru fiecare perioadă care intră în componența perioadei evaluate.

Art. 62³. — Calificativul final al evaluării se stabilește pe baza notei finale, după cum urmează:

a) între 1,00—2,00 — nesatisfăcător;

b) între 2,01—3,50 — satisfăcător;

c) între 3,51—4,50 — bine;

d) între 4,51—5,00 — foarte bine.

Art. 62⁴. — (1) În situația în care există diferențe între informațiile cuprinse în raportul de activitate al înaltului funcționar public și referatul de evaluare, organizarea interviului cu înaltul funcționar public este obligatorie și are rolul de a furniza informațiile necesare finalizării evaluării.

(2) Interviuul prevăzut la alin. (1) se desfășoară anterior completării raportului de evaluare de către Comisia de evaluare.

(3) Înaltul funcționar public este convocat în fața Comisiei de evaluare prin adresă transmisă de președintele Comisiei de evaluare, prin intermediul secretariatului, la sediul autorității sau instituției publice unde își desfășoară activitatea, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită pentru interviu. La adresa de convocare se anexează o copie a referatului de evaluare.

(4) Interviuul poate fi reprogramat, la cererea motivată a înaltului funcționar public, cu aprobarea președintelui Comisiei de evaluare. Convocarea în fața Comisiei de evaluare se face cu respectarea prevederilor alin. (3).

(5) Neprezentarea la interviu a înaltului funcționar public, convocat în condițiile alin. (3) și, după caz, ale alin. (4), nu împiedică finalizarea evaluării.

(6) Întrebările și răspunsurile la interviu se consemnează de către secretariatul comisiei de evaluare într-o anexă la procesul-verbal de ședință, semnată de înaltul funcționar public interviuat și de către membrii și secretariatul Comisiei de evaluare.”

13. Articolul 63 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 63. — (1) Fiecare evaluare realizată de Comisia de evaluare se consemnează în raportul de evaluare a înaltului funcționar public, document cu caracter administrativ încheiat în 3 exemplare originale, dintre care unul anexat la dosarul profesional al înaltului funcționar public, unul arhivat la secretariatul tehnic al Comisiei de evaluare și unul transmis la persoana care are competența legală de numire, conform legii.

(2) Raportul de evaluare se comunică înaltului funcționar public în termen de 15 zile de la finalizare.

(3) În măsura în care Guvernul sau primul-ministru, care are competența legală de numire, potrivit legii, consideră că aprecierile consemnate în raportul de evaluare nu corespund realității, poate solicita Comisiei de evaluare reanalizarea calificativului acordat.

(4) Solicitarea prevăzută la alin. (3) se motivează și se transmite Comisiei de evaluare în termen de 15 zile calendaristice de la data primirii raportului de evaluare.

(5) Comisia de evaluare reanalizează documentele care au stat la baza evaluării, precum și solicitarea transmisă potrivit alin. (4) și realizează o nouă evaluare în termen de 15 zile de la data primirii solicitării prevăzute la alin. (4).

(6) Raportul de evaluare se întocmește în 3 exemplare originale și se comunică potrivit prevederilor alin. (1) și (2).”

14. După articolul 63 se introduce un nou articol, articolul 63¹, cu următorul cuprins:

„Art. 63¹. — (1) Anual, la finalizarea perioadei de evaluare, Comisia de evaluare informează printr-un raport Secretariatul General al Guvernului în legătură cu rezultatele evaluării performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici sau, după caz, ale evaluării generale.

(2) Raportul prevăzut la alin. (1) trebuie să conțină referiri cu privire la:

a) eficiența, calitatea activității și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale de către înalții funcționari publici;

b) gradul de îndeplinire a obligației de perfecționare continuă, precum și prioritățile în domeniul organizării și derulării programelor de formare destinate înalților funcționari publici, pentru îmbunătățirea rezultatelor activității desfășurate în scopul îndeplinirii obiectivelor stabilite;

c) dificultăți obiective întâmpinate în cursul procesului de evaluare a înalților funcționari publici.

(3) Prioritățile în domeniul organizării și derulării programelor de formare destinate înalților funcționari publici se comunică și Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.”

15. Articolul 64 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 64. — Înalții funcționari publici nemulțumiți de rezultatele obținute la evaluarea performanțelor profesionale individuale, respectiv la evaluarea generală se pot adresa instanței de contencios administrativ competente, în condițiile legii.”

16. Articolul 72 se abrogă.

17. După articolul 73 se introduce un nou articol, articolul 74, cu următorul cuprins:

„Art. 74. — Anexele nr. 1—4 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.”

18. Hotărârea se completează cu patru anexe, anexele nr. 1—4, având cuprinsul prevăzut în anexele nr. 1—4, care fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. II. — Articolele 61, 61¹, 61², 62, 62¹—62⁴, 63 și 63¹ din Hotărârea Guvernului nr. 341/2007, cu completările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta hotărâre, se aplică pentru perioada de evaluare care începe cu data de 1 ianuarie 2009.

Art. III. — (1) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici pentru anul 2008 se face de către Comisia de evaluare prin evaluarea activității desfășurate potrivit atribuțiilor stabilite conform legii, pe baza următoarelor documente:

a) raportul întocmit de înaltul funcționar public;

b) referatul de evaluare întocmit de către primul-ministru pentru secretarul general al Guvernului, de către conducătorul autorității sau instituției publice în al cărei stat de funcții se află funcția publică, pentru funcțiile publice de secretar general și secretar general adjunct din cadrul ministerelor și al altor organe de specialitate ale administrației publice centrale, de către ministrul internelor și reformei administrative, pentru funcțiile publice de prefect și subprefect, respectiv de către secretarul general al Guvernului, pentru inspectorii guvernamentali;

c) fișa postului înaltului funcționar public evaluat.

(2) Raportul prevăzut la alin. (1) lit. a) și referatul prevăzut la alin. (1) lit. b) cuprind următoarele elemente:

a) modul și gradul de îndeplinire a obiectivelor operaționale stabilite de către conducătorul autorității sau instituției publice;

b) modul de îndeplinire a obiectivelor și a performanțelor obținute de structurile conduse;

c) propunerile privind eficientizarea activității structurilor conduse, prin identificarea deficiențelor în activitate și a modului de eliminare a acestora.

(3) La referatul de evaluare prevăzut la alin. (1) lit. b) se anexează obiectivele operaționale pentru anul 2008.

Art. IV. — (1) În situația în care există diferențe între informațiile cuprinse în raportul de activitate al înaltului funcționar public și referatul de evaluare pentru anul 2008, organizarea interviului cu înaltul funcționar public este obligatorie și are rolul de a furniza informațiile necesare finalizării evaluării.

(2) Interviul prevăzut la alin. (1) se desfășoară anterior completării raportului de evaluare de către Comisia de evaluare.

(3) Înaltul funcționar public este convocat în fața Comisiei de evaluare prin adresă transmisă de președintele Comisiei de evaluare, prin intermediul secretariatului, la sediul autorității sau instituției publice unde își desfășoară activitatea, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită pentru interviu. La adresa de convocare se anexează o copie a referatului de evaluare.

(4) Interviul poate fi reprogramat, la cererea motivată a înaltului funcționar public, cu aprobarea președintelui Comisiei de evaluare. Convocarea în fața Comisiei de evaluare se face cu respectarea prevederilor alin. (3).

(5) Neprezentarea înaltului funcționar public, convocat în condițiile alin. (3) și, după caz, alin. (4), la interviu nu împiedică finalizarea evaluării.

(6) Întrebările și răspunsurile la interviu se consemnează de către secretariatul Comisiei de evaluare într-o anexă la procesul-verbal de ședință, semnată de înaltul funcționar public interviuat și de membrii și secretariatul Comisiei de evaluare.

Art. V. — (1) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici pentru anul 2008 se face parcurgându-se următoarele etape:

a) fiecare componentă a raportului de activitate se apreciază cu note de la 1 la 5, nota exprimând aprecierea din punct de vedere calitativ, cantitativ și al termenelor în care au fost realizate obiectivele;

b) pentru a obține nota acordată pentru evaluarea performanțelor profesionale individuale se face media aritmetică a notelor acordate potrivit lit. a).

(2) Calificativul final al evaluării se stabilește pe baza notei finale, astfel:

a) între 1,00—2,00 — nesatisfăcător;

b) între 2,01—3,50 — satisfăcător;

c) între 3,51—4,50 — bine;

d) între 4,51—5,00 — foarte bine.

Art. VI. — (1) În vederea realizării evaluării performanțelor profesionale individuale pentru anul 2008, persoanele care au ocupat pe parcursul perioadei evaluate o altă funcție publică din categoria înalților funcționari publici decât cea ocupată la momentul realizării evaluării întocmesc câte un raport distinct pentru fiecare perioadă de desfășurare a activității în funcția publică din categoria înalților funcționari publici.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), pentru fiecare funcție publică ocupată, se întocmește de către persoana competentă referatul de evaluare prevăzut la art. III alin. (1) lit. b), numai pentru perioada desfășurării efective a activității în respectiva funcție publică.

(3) Performanțele profesionale individuale ale persoanelor care au ocupat pe parcursul perioadei evaluate o altă funcție publică din categoria înalților funcționari publici decât cea ocupată la momentul realizării evaluării se evaluează pe baza documentelor prevăzute la alin. (1) și (2), avându-se în vedere întreaga activitate ca înalt funcționar public în cursul anului 2008.

(4) Rezultatul evaluării performanțelor profesionale individuale realizate în condițiile alin. (1)—(3) se stabilește prin calcularea mediei aritmetice a notelor acordate pentru fiecare perioadă evaluată în care persoana a ocupat o funcție publică din categoria înalților funcționari publici și transformarea acesteia în calificativ de evaluare.

Art. VII. — (1) Evaluarea înalților funcționari publici pentru anul 2008 se face în perioada ianuarie — aprilie 2009.

(2) Documentele prevăzute la art. III alin. (1) sunt transmise Comisiei de evaluare până la data stabilită de aceasta. Data-limită pentru comunicarea documentelor se stabilește astfel încât să poată fi respectate prevederile alin. (1) și se comunică fiecărei instituții sau autorități publice în care își desfășoară activitatea înalți funcționari publici.

(3) Raportul de evaluare întocmit de Comisia de evaluare pentru fiecare înalt funcționar public se înaintează Guvernului sau primului-ministru, potrivit competenței de numire a înaltului funcționar public evaluat. În măsura în care aprecierile

consemnate nu corespund realității, Guvernul sau primul-ministru pot solicita Comisiei de evaluare reanalizarea calificativului acordat.

(4) Raportul de evaluare se comunică înaltului funcționar public evaluat și persoanei care a întocmit referatul de evaluare imediat după finalizare sau după reanalizarea calificativului acordat, după caz, cel mai târziu la data de 31 mai 2009.

(5) Înalții funcționari publici nemulțumiți de rezultatele obținute la evaluarea performanțelor profesionale individuale pentru anul 2008 se pot adresa instanței de contencios administrativ competente, în condițiile legii.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:
Ministrul internelor și reformei administrative,
Cristian David
Președintele Agenției Naționale a Funcționarilor Publici,
József Birtalan

București, 17 decembrie 2008.
Nr. 1.713.

ANEXA Nr. 1

RAPORT DE ACTIVITATE
A. Formular standard pentru raportul de activitate în vederea evaluării performanțelor profesionale individuale

1. Date generale:

- Numele înaltului funcționar public evaluat
.....
- Funcția publică ocupată
.....
- Data numirii în funcția publică deținută în prezent
.....
- Funcția publică ocupată anterior funcției publice deținute în prezent
.....
- Data, nota și calificativul evaluării performanțelor profesionale individuale anterioare
.....
- Data, nota și calificativul evaluării generale anterioare
.....
- Persoana responsabilă de întocmirea referatului de evaluare potrivit art. 61 alin. (1) lit. b) din HG nr. 341/2007, cu completările ulterioare
.....

2. Autoevaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor operaționale stabilite

Nr. crt.	Obiective operaționale	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

¹ Se completează cu stadiul realizării obiectivului: realizat, cu impact important/realizat/parțial realizat/nerealizat.

² Sunt obligatorii detalierea și justificarea stadiului realizării obiectivului, inclusiv a modului în care obiectivul a fost realizat sau a întârzierilor în realizarea acestuia.

3. Alte observații:

Propuneri de cursuri/programe de perfecționare profesională:

Comentarii suplimentare:

Data:

Semnătura:

B. Formular standard pentru raportul de activitate în vederea evaluării generale**1. Date generale:**

- Numele înaltului funcționar public evaluat
.....
- Funcția publică ocupată
.....
- Data numirii în funcția publică deținută în prezent
.....
- Funcția publică ocupată anterior funcției publice deținute în prezent
.....
- Data, nota și calificativul evaluării performanțelor profesionale individuale anterioare
.....
- Data, nota și calificativul evaluării generale anterioare
.....
- Persoana responsabilă de întocmirea referatului de evaluare potrivit art. 61 alin. (1) lit. b) din HG nr. 341/2007, cu completările ulterioare
.....

2. Autoevaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor operaționale stabilite:

Nr. crt.	Obiective operaționale	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

3. Autoevaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor strategice stabilite

Nr. crt.	Obiective strategice	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

¹ Se completează cu stadiul realizării obiectivului: realizat, cu impact important/realizat/parțial realizat/nerealizat.

² Sunt obligatorii detalierea și justificarea stadiului realizării obiectivului, inclusiv a modului în care obiectivul a fost realizat sau a întârzierilor în realizarea acestuia.

4. Autoevaluarea gradului de îndeplinire a criteriilor de performanță

Nr. crt.	Criteriu	Notă	Comentarii în sprijinul notei acordate
1	Acționează respectând interesele României în perspectivă, pe termen lung, precum și prioritățile Guvernului		
2	Promovează valorile etice ale serviciului public, acționează pentru prevenirea oricărui risc sau oricărei suspiciuni de corupție, asigură încrederea publică în serviciul public printr-o conduită onestă, imparțială și transparentă		
3	Respectă legea în planificarea și gestionarea activităților și resurselor în domeniul său de responsabilitate		
4	Motivează personalul din subordinea sa și contribuie la dezvoltarea profesională a acestuia, pentru a atinge cel mai bun nivel de performanță și rezultate		
5	Organizează propria activitate în domeniul său de responsabilitate, pentru a atinge standarde înalte de calitate, respectând termenele și resursele alocate		
6	Monitorizează și verifică progresele și realizările înregistrate în domeniul său de responsabilitate		
7	Elaborează și evaluează opțiunile strategice și în materie de politici publice, ținând cont de impactul social, financiar, cultural și asupra mediului pentru România, pe termen mediu		
8	Își asumă responsabilitatea pentru aplicarea deciziilor bazate pe expertiză și cunoștințe aprofundate și își asumă responsabilitatea pentru aplicarea deciziilor		
9	Oferă consiliere superiorilor ierarhici, pe baza unei analize și evaluări fundamentate a impactului propunerilor sale		
10	Își fixează obiective care privesc dezvoltarea personală		
11	Aplică experiența proprie, precum și cunoștințele acumulate din experiența altora, se bazează pe idei noi pentru îmbunătățirea rezultatelor		
12	Participă activ la dezvoltarea instituțională și la implementarea de noi metode de lucru		
13	Își asumă și demonstrează responsabilitatea personală pentru producerea de rezultate în domeniul său de responsabilitate, este un exemplu personal de conduită profesională și etică		
14	Construiește și dezvoltă relații de încredere cu colegii și personalul din subordinea sa, în vederea atingerii obiectivelor		
15	Comunică în mod proactiv cu factorii interesați și experți, pentru a asigura sprijinul în vederea elaborării și implementării deciziilor în materie de politici publice		

5. Alte observații

Propuneri de cursuri/programe de perfecționare profesională:

Comentarii suplimentare:

Data:

Semnătura:

REFERAT DE EVALUARE

A. Formular standard pentru referatul de evaluare pentru evaluarea performanțelor profesionale individuale

1. Date generale:

- Numele înaltului funcționar public evaluat
.....
- Funcția publică ocupată
.....
- Data numirii în funcția publică deținută în prezent
.....
- Funcția publică ocupată anterior funcției publice deținute în prezent
.....
- Data, nota și calificativul evaluării performanțelor profesionale individuale anterioare
.....
- Data, nota și calificativul evaluării generale anterioare
.....
- Persoana responsabilă de întocmirea referatului de evaluare potrivit art. 61 alin. (1) lit. b) din HG nr. 341/2007, cu completările ulterioare
.....

2. Evaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor operaționale stabilite:

Nr. crt.	Obiective operaționale	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

3. Alte observații:

Propuneri de cursuri/programe de perfecționare profesională:

Observații:

Data:

Semnătura:

¹ Se completează cu stadiul realizării obiectivului: realizat, cu impact important/realizat/parțial realizat/nerealizat.

² Sunt obligatorii detalierea și justificarea stadiului realizării obiectivului, inclusiv a modului în care obiectivul a fost realizat sau a întârzierilor în realizarea acestuia.

B. Formular standard pentru referatul de evaluare pentru evaluarea generală**1. Date generale:**

- Numele înaltului funcționar public evaluat
.....
- Funcția publică ocupată
.....
- Data numirii în funcția publică deținută în prezent
.....
- Funcția publică ocupată anterior funcției publice deținute în prezent
.....
- Data, nota și calificativul evaluării performanțelor profesionale individuale anterioare
.....
- Data, nota și calificativul evaluării generale anterioare
.....
- Persoana responsabilă de întocmirea referatului de evaluare potrivit art. 61 alin. (1) lit. b) din HG nr. 341/2007, cu completările ulterioare
.....

2. Evaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor operaționale stabilite:

Nr. crt.	Obiective operaționale	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

3. Evaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor strategice:

Nr. crt.	Obiective strategice	Termen-limită	Indicatori de performanță stabiliți	Stadiu ¹	Comentarii ²

¹ Se completează cu stadiul realizării obiectivului: realizat, cu impact important/realizat/parțial realizat/nerealizat.

² Sunt obligatorii detalierea și justificarea stadiului realizării obiectivului, inclusiv a modului în care obiectivul a fost realizat sau a întârzierilor în realizarea acestuia.

4. Evaluarea gradului de îndeplinire a criteriilor de performanță:

Nr. crt.	Criteriu	Notă	Comentarii în sprijinul notei acordate
1	Acționează respectând interesele României în perspectivă, pe termen lung, precum și prioritățile Guvernului		
2	Promovează valorile etice ale serviciului public, acționează pentru prevenirea oricărui risc sau oricărei suspiciuni de corupție, asigură încrederea publică în serviciul public printr-o conduită onestă, imparțială și transparentă		
3	Respectă legea în planificarea și gestionarea activităților și resurselor în domeniul său de responsabilitate		
4	Motivează personalul din subordinea sa și contribuie la dezvoltarea profesională a acestuia, pentru a atinge cel mai bun nivel de performanță și rezultate		
5	Organizează propria activitate în domeniul său de responsabilitate, pentru a atinge standarde înalte de calitate, respectând termenele și resursele alocate		
6	Monitorizează și verifică progresele și realizările înregistrate în domeniul său de responsabilitate		
7	Elaborează și evaluează opțiunile strategice și în materie de politici publice, ținând cont de impactul social, financiar, cultural și asupra mediului pentru România, pe termen mediu		
8	Își asumă responsabilitatea pentru aplicarea deciziilor bazate pe expertiză și cunoștințe aprofundate și își asumă responsabilitatea pentru aplicarea deciziilor		
9	Oferă consiliere superiorilor ierarhici pe baza unei analize și evaluări fundamentate a impactului propunerilor sale		
10	Își fixează obiective care privesc dezvoltarea personală		
11	Aplică experiența proprie, precum și cunoștințele acumulate din experiența altora, se bazează pe idei noi pentru îmbunătățirea rezultatelor		
12	Participă activ la dezvoltarea instituțională și la implementarea de noi metode de lucru		
13	Își asumă și demonstrează responsabilitatea personală pentru producerea de rezultate în domeniul său de responsabilitate, este un exemplu personal de conduită profesională și etică		
14	Construiește și dezvoltă relații de încredere cu colegii și personalul din subordinea sa, în vederea atingerii obiectivelor		
15	Comunică în mod proactiv cu factorii interesați și experți, pentru a asigura sprijinul în vederea elaborării și implementării deciziilor în materie de politici publice		

5. Alte observații:

Propuneri de cursuri/ programe de perfecționare profesională:

Comentarii suplimentare :

Data:

Semnătura:

RAPORT DE EVALUARE

A. Formular standard pentru Raportul de evaluare a performanțelor profesionale individuale

1. Date generale:

- Numele înaltului funcționar public evaluat
.....
- Funcția publică ocupată
.....
- Data numirii în funcția publică deținută în prezent
.....
- Funcția publică ocupată anterior funcției publice deținute în prezent
.....
- Data, nota și calificativul evaluării performanțelor profesionale individuale anterioare
.....
- Data, nota și calificativul evaluării generale anterioare
.....
- Persoana responsabilă de întocmirea referatului de evaluare potrivit art. 61 alin. (1) lit. b) din HG nr. 341/2007, cu completările ulterioare
.....

2. Evaluarea performanțelor profesionale individuale:

a) Evaluarea gradului de îndeplinire de către înaltul funcționar public a obiectivelor operaționale

Nr. crt.	Obiective operaționale, termene-limită și indicatori de performanță	Nota 1	Nota 2	Nota 3	Nota 4	Nota 5	Comentarii în sprijinul notei acordate
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

b) Nota finală

--

3. Alte observații:

Propuneri de cursuri/programe de perfecționare profesională:
--

Observații suplimentare ale Comisiei de evaluare:

Data:

Semnăturile membrilor Comisiei de evaluare:

c) Evaluarea gradului de îndeplinire a criteriilor de performanță:

Nr. crt.	Criteriu	Notă	Comentarii în sprijinul notei acordate
1	Acționează respectând interesele României în perspectivă, pe termen lung, precum și prioritățile Guvernului		
2	Promovează valorile etice ale serviciului public, acționează pentru prevenirea oricărui risc sau oricărei suspiciuni de corupție, asigură încrederea publică în serviciul public printr-o conduită onestă, imparțială și transparentă		
3	Respectă legea în planificarea și gestionarea activităților și resurselor în domeniul său de responsabilitate		
4	Motivează personalul din subordinea sa și contribuie la dezvoltarea profesională a acestuia, pentru a atinge cel mai bun nivel de performanță și rezultate		
5	Își organizează propria activitate în domeniul său de responsabilitate, pentru a atinge standarde înalte de calitate, respectând termenele și resursele alocate		
6	Monitorizează și verifică progresele și realizările înregistrate în domeniul său de responsabilitate		
7	Elaborează și evaluează opțiunile strategice și în materie de politici publice, ținând cont de impactul social, financiar, cultural și asupra mediului pentru România, pe termen mediu.		
8	La decizii bazate pe expertiză și cunoștințe aprofundate și își asumă responsabilitatea pentru aplicarea deciziilor		
9	Oferă consiliere superiorilor ierarhici, pe baza unei analize și evaluări fundamentate a impactului propunerilor sale		
10	Își fixează obiective care privesc dezvoltarea personală		
11	Aplică experiența proprie, precum și cunoștințele acumulate din experiența altora; se bazează pe idei noi pentru îmbunătățirea rezultatelor		
12	Participă activ la dezvoltarea instituțională și la implementarea de noi metode de lucru		
13	Își asumă și demonstrează responsabilitate personală pentru producerea de rezultate în domeniul său de responsabilitate; este un exemplu personal de conduită profesională și etică		
14	Construiește și dezvoltă relații de încredere cu colegii și personalul din subordinea sa, în vederea atingerii obiectivelor		
15	Comunică în mod proactiv cu factorii interesați și experți, pentru a asigura sprijinul în vederea elaborării și implementării deciziilor în materie de politici publice		

d) Nota finală

--

3. Alte observații:

Propuneri de cursuri/programe de perfecționare profesională:
--

Observații suplimentare ale Comisiei de evaluare:

Data:

Semnăturile membrilor Comisiei de evaluare:

Denumirea autorității sau instituției publice

.....
 .....

FIȘA POSTULUI

Nr. ....

Informații generale privind postul:

1. Denumirea postului .....
2. Nivelul postului .....
3. Scopul principal al postului .....

Condiții specifice pentru ocuparea postului¹:

1. Studii de specialitate .....
2. Perfecționări (specializări) .....
3. Cunoștințe de operare/programare pe calculator (necesitate și nivel) .....
4. Limbi străine² (necesitate și nivel³ de cunoaștere) .....
5. Abilități, calități și aptitudini necesare .....
6. Cerințe specifice⁴ .....
7. Competența managerială (cunoștințe de management, calități și aptitudini manageriale) .....

Atribuțiile postului⁵:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

¹ Se va completa cu informațiile corespunzătoare condițiilor prevăzute de lege și stabilite la nivelul autorității sau instituției publice pentru ocuparea funcției publice corespunzătoare.

² Dacă este cazul.

³ Se vor stabili pentru fiecare dintre criteriile „citit”, „scris” și „vorbit”, după cum urmează: „cunoștințe de bază”, „nivel mediu”, „nivel avansat”.

⁴ De exemplu: călătorii frecvente, delegări, detașări, disponibilitate pentru lucru în program prelungit în anumite condiții.

⁵ Se stabilesc pe baza activităților care presupun exercitarea prerogativelor de putere publică, în concordanță cu specificul funcției publice corespunzătoare postului.

Identificarea funcției publice corespunzătoare postului:

1. Denumire .....
2. Vechimea în specialitate necesară .....

Sfera relațională a titularului postului:

1. Sfera relațională internă:
  - a) relații ierarhice:
    - subordonat față de .....
    - superior pentru .....
  - b) relații funcționale: .....
  - c) relații de control: .....
  - d) relații de reprezentare: .....
2. Sfera relațională externă:
  - a) cu autorități și instituții publice: .....
  - b) cu organizații internaționale: .....
  - c) cu persoane juridice private: .....
3. Limite de competență⁶ .....
4. Delegarea de atribuții și competență .....

Întocmit de⁷:

1. Numele și prenumele .....
2. Funcția publică .....
3. Semnătura .....
4. Data întocmirii .....

Luat la cunoștință de către ocupantul postului

1. Numele și prenumele .....
2. Semnătura .....
3. Data .....

⁶ Reprezintă libertatea decizională de care beneficiază titularul pentru îndeplinirea atribuțiilor care îi revin.

⁷ Se întocmește de către primul-ministru sau de persoana desemnată de acesta, pentru secretarul general și secretarul general adjunct al Guvernului, de către conducătorul autorității sau instituției publice în al cărei stat de funcții se află funcția publică, pentru funcțiile publice de secretar general și secretar general adjunct din cadrul ministerelor și al altor organe de specialitate ale administrației publice centrale, de către ministrul internelor și reformei administrative, pentru funcțiile publice de prefect și subprefect, respectiv de către secretarul general al Guvernului, pentru inspectorii guvernamentali.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

pentru aprobarea Normei tehnice energetice privind conservarea echipamentelor energetice

Având în vedere Referatul de aprobare întocmit de Departamentul acces la rețea și autorizare în domeniul energiei electrice,

în temeiul art. 9 alin. (2), (8) și (9), al art. 11 alin. (1) și alin. (2) lit. a) și h) din Legea energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și al Procedurii privind revizuirea prescripțiilor energetice în domeniile producerii, transportului, dispecerizării, distribuției și furnizării energiei electrice — ediția 2, aprobată prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 926/2006,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Norma tehnică energetică privind conservarea echipamentelor energetice, cod NTE 008/08/00, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin orice prevedere contrară își încetează valabilitatea.

Art. 3. — Norma tehnică energetică aprobată prin prezentul ordin se aplică de către operatorii economici din sectorul

energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare, titulari de licențe pentru producerea energiei electrice sau pentru producerea energiei termice în centrale electrice de cogenerare.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și va intra în vigoare în termen de 90 de zile de la data publicării.

p. Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,
Nicolae Opreș

București, 20 noiembrie 2008.
Nr. 126.

ANEXĂ

NORMĂ TEHNICĂ ENERGETICĂ privind conservarea echipamentelor energetice

I. Scop

Art. 1. — Norma tehnică energetică privind conservarea echipamentelor energetice are drept scop stabilirea cadrului general pentru realizarea activității de conservare a echipamentelor din centralele termoelectrice.

II. Domeniu de aplicare

Art. 2. — Prezenta normă tehnică energetică se aplică la conservarea principalelor echipamente din centralele termoelectrice, și anume:

- a) cazanele de abur;
- b) cazanele de apă fierbinte;
- c) rezervoarele metalice;
- d) preîncălzitoarele de aer regenerativ;
- e) schimbătoarele de căldură (PIP și PJP);
- f) turbinele de abur;
- g) condensatoarele turbinelor;
- h) generatoarele și anexele acestora;
- i) răcitoarele de aer și hidrogen;
- j) sistemele de ulei și motoarele electrice;
- k) pompele de alimentare.

Art. 3. — Stabilirea fiecărui procedeu de conservare pe tip de echipament are la bază considerente tehnice, economice, de securitate și sănătate în muncă, precum și de protecția mediului.

Art. 4. — Aplicarea prevederilor prezentei norme tehnice va ține seama de particularitățile, dotările și disponibilitățile existente în cadrul fiecărei centrale.

Art. 5. — Conservarea se execută de către personalul autorizat ISCIR conform prescripției PTC2-2003 „Cerințe tehnice

privind regimul chimic al cazanelor de abur, de apă caldă și de apă fierbinte” sau de către firme terțe de specialitate, cu respectarea prevederilor legislative în vigoare referitoare la securitatea și sănătatea personalului, precum și la protecția mediului.

Art. 6. — (1) De realizarea condițiilor tehnice pentru aplicarea conservării echipamentelor răspund conducerile tehnice ale centralelor și șefii secțiilor care dețin echipamentele respective.

(2) Controlul parametrilor fizici (presiune, temperatură, nivele) în instalațiile supuse conservării se efectuează de către secția de exploatare care deține echipamentul.

Art. 7. — (1) Controlul chimic se realizează de către personalul autorizat conform prescripției PTC2-2003 „Cerințe tehnice privind regimul chimic al cazanelor de abur, de apă caldă și de apă fierbinte”, atât pe perioada efectuării operațiilor de conservare propriu-zisă, cât și pe perioada menținerii în stare de conservare.

(2) Eficiența conservării se va demonstra, în funcție de caz, prin urmărirea comportării unor epruvete-martor, la perioadele de control stabilite în cadrul tehnologiei.

Art. 8. — Punerea în funcțiune după conservare se va realiza numai cu avizul secției chimice și cu asistența tehnică a acesteia.

Art. 9. — Metodele de analiză pentru controlul analitic, specifice tehnologiei de conservare, sunt prezentate în anexele nr. 2 și 3.

Art. 10. — Toate verificările și lucrările efectuate în legătură cu conservarea se vor menționa în fișe, registre sau oricare alt

sistem de evidență a agregatului de către șeful secției care deține echipamentul supus conservării.

Art. 11. — Perioadele de staționare la care se referă prezenta normă tehnică energetică și pentru care sunt stabilite procedeele specifice de conservare se consideră din momentul opririi instalației.

Art. 12. — Instalațiile realizate suplimentar pentru conservarea cazanelor (rezervoare, pompe) rămân definitiv în dotare, putând fi utilizate de câte ori este necesar.

Art. 13. — Instrucțiunile tehnice de conservare și instrucțiunile tehnice de deconservare ale echipamentului

propus pentru conservare/deconservare se elaborează numai de către un executant de specialitate, cu respectarea prescripției PTC2/2003 „Cerințe tehnice privind regimul chimic al cazanelor de abur, de apă caldă și de apă fierbinte”, precum și cu respectarea prezentei norme tehnice energetice, și se avizează de către conducerea tehnică a centralei.

III. Terminologie, clasificare și abrevieri

Art. 14. — În sensul prezentei norme tehnice energetice, termenii și expresiile utilizate se definesc în tabelul de mai jos.

<i>Coroziune de staționare</i>	Procesul electrochimic care se produce în perioada opririi instalațiilor energetice în condițiile prezenței simultane a apei (ca electrolit) și a oxigenului.
<i>Cazan de abur sau apă fierbinte</i>	Instalația care produce abur (apă fierbinte) la o presiune mai mare decât cea atmosferică folosind căldura provenită prin arderea unui combustibil.
<i>Condensator</i>	Suprafața de schimb de căldură care utilizează apă de răcire și în care are loc condensarea aburului la ieșirea din turbină.
<i>Conservarea echipamentelor</i>	Totalitatea măsurilor fizice și chimice necesare pentru asigurarea protecției anticorozive a acestora pe perioadele de nefuncționare.
<i>Degazor</i>	Instalația termotehnică sau termochimică cu ajutorul căreia se elimină din apă unul sau mai multe gaze dizolvate.
<i>Economizor</i>	Suprafața de schimb de căldură care servește la încălzirea apei de alimentare a cazanului cu ajutorul căldurii din gazele de ardere.
<i>Epruvetă</i>	Obiectul confecționat cu scopul de a fi supus unor încercări fizice și chimice.
<i>Generator electric</i>	Mașina electrică rotativă sincronă, cu poli înecați, utilizată pentru transformarea energiei mecanice în energie electrică.
<i>Higroscopic</i>	Calitatea unei substanțe de a absorbi apă sau vapori de apă dintr-un mediu.
<i>Limitarea coroziunii</i>	Fenomenul realizat prin eliminarea apei (ca electrolit) sau a oxigenului printr-o conservare adecvată.
<i>Motor electric</i>	Mașina electrică rotativă (sincronă, asincronă, de curent continuu etc.) care utilizează energie electrică pentru antrenarea unor echipamente.
<i>Supraîncălzitor</i>	Suprafața de schimb de căldură, constituită din țevi sub formă de serpentine, care servește la supraîncălzirea aburului saturat peste temperatura de saturație.
<i>Tambur</i>	Rezervorul cilindric legat la țevile de apă și abur ale unui cazan, care servește la separarea apei din abur.
<i>Turbina cu abur</i>	Mașina termică motoare, care transformă energia aburului (produs de un generator de abur) în energie mecanică, prin intermediul unor palete în mișcare de rotație.
<i>Vaporizator</i>	Circuit închis sau deschis compus din țevi vaporizatoare, colectoare și care servește la vaporizarea apei utilizând căldura degajată prin arderea unui combustibil.
<i>ANRE</i>	Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
<i>CAF</i>	Cazan de apă fierbinte
<i>CMP</i>	Corp de medie presiune (a turbinei)
<i>CJP</i>	Corp de joasă presiune (a turbinei)
<i>EPA</i>	Electropompa de alimentare
<i>NTE</i>	Normă tehnică energetică
<i>PAR</i>	Preîncălzitor de aer regenerativ
<i>PIP</i>	Preîncălzitor de înaltă presiune
<i>PJP</i>	Preîncălzitor de joasă presiune
<i>PTC2-2003</i>	Prescripția tehnică ISCIR „Cerințe tehnice privind regimul chimic al cazanelor de abur, de apă caldă și de apă fierbinte”
<i>VIR</i>	Ventil de închidere rapidă
<i>VR</i>	Ventil de reglaj
<i>p.a.</i>	Pentru analiză

IV. Acte normative de referință

a) Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;

c) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 426/2001, cu modificările și completările ulterioare;

d) Hotărârea Guvernului nr. 1.022/2002 privind regimul produselor și serviciilor care pot pune în pericol viața, sănătatea, securitatea muncii și protecția mediului;

e) Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, cu completările ulterioare;

f) Normativul privind stabilirea limitelor de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și orașenești la evacuarea în receptorii naturali, NTPA 001/2002, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare;

g) Normativul privind condițiile de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare, NTPA 002/2002, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare;

h) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, aprobată cu modificări prin Legea nr. 84/2006;

i) Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006;

j) Hotărârea Guvernului nr. 1.218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici;

k) Hotărârea Guvernului nr. 1.093/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă;

l) Hotărârea Guvernului nr. 1.091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă;

m) Hotărârea Guvernului nr. 1.048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă;

n) Hotărârea Guvernului nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau sănătate la locul de muncă.

V. Principii generale de conservare a echipamentelor energetice

Art. 15. — În funcție de principiul care stă la baza procedurii de conservare, conservarea echipamentelor energetice se clasifică în:

— conservarea în stare caldă, care se aplică în general la cazanele de abur, preîncălzitoare, cazane de apă fierbinte;

— conservarea uscată, care constă în păstrarea echipamentelor în condițiile unei uscări totale; procedeul este recomandat pentru perioade lungi de staționare;

— conservarea umedă, care are scopul de a îndepărta oxigenul din spațiul conservat prin blocare cu substanțe chimice.

Procedeele de conservare aplicabile la oprirea din funcționare a echipamentelor energetice, în scopul prevenirii coroziunii de staționare, sunt de o mare diversitate, în funcție de tipul și construcția echipamentului, de calitatea materialelor din care sunt confecționate echipamentele, de cerințele impuse de exploatare și de protecția mediului, de perioada de conservare necesară, de timpul necesar pentru deconservare și atingerea parametrilor de pornire ai echipamentelor

energetice, de posibilitățile de dotare locală și de sursele financiare posibil de alocat acestor operațiuni etc.

V.1. Conservarea în stare caldă

Art. 16. — Se folosește în special la cazane și constă în menținerea acestora în stare de rezervă caldă, la temperaturi între 110—200°C, cu menținerea în circulație a agentului de umplere (apă demineralizată alcalinizată). Se recomandă supravegherea atentă a regimului apei. Instalațiile de blocare și dirijare a aerului vor fi menținute închise pentru a se reduce necesarul de căldură. Acest procedeu este considerat a fi cel mai scump din cauza consumului de energie necesar menținerii căldurii în instalații.

V.2. Conservarea uscată

Art. 17. — (1) Păstrarea echipamentelor în condițiile unei uscări totale este procedeul cel mai satisfăcător pentru perioade lungi de conservare.

(2) Protecția împotriva coroziunii prin conservare uscată este sigură numai atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții concomitente:

— în sistemul uscat, conservat, umiditatea relativă a aerului să fie sub 30%;

— pe suprafețele de protejat ale instalației să nu se afle depuneri puternic higroscopice, deoarece acestea prin absorbția umidității remanente în aer pot provoca coroziuni chiar în condițiile unei umidități menținute sub 30%;

(3) În funcție de procedeele utilizate pentru uscarea spațiului de protejat, conservarea uscată poate fi:

— conservare cu aer uscat;

— conservare cu aer cald;

— conservare cu substanțe de absorbție solide;

— conservare cu gaze inerte.

V.2.1 Conservarea cu aer uscat

Art. 18. — (1) Se efectuează prin introducerea aerului uscat în instalația de protejat.

(2) Pentru realizarea unei conservări uscate este necesară, ca o primă fază, îndepărtarea apei din circuite prin mijloace tehnologice specifice (drenaje, purjări, aerisiri etc.). Dacă se trece direct de la regim de producere de abur la regim de conservare, se poate folosi căldura acumulată în pereții suprafețelor de schimb termic pentru uscarea părții apă-abur. Dacă însă după oprirea grupului se efectuează lucrări de reparații la echipamentele conservate, măsurile de uscare devin ineficiente și mult mai scumpe. În condițiile unei instalații răcite, este necesar un debit ridicat de aer fierbinte, filtrat. Dacă costul conservării cu aer uscat devine prea mare, în funcție de tipul echipamentului și de durata opririi, se recomandă conservarea umedă.

(3) Aerul uscat necesar conservării se obține în instalații speciale, unde umiditatea aerului este îndepărtată prin procedee fizice sau preluată de un agent higroscopic.

(4) Pentru asigurarea unei eficiențe ridicate a instalației de uscare, agentul higroscopic trebuie să îndeplinească minimum următoarele condiții:

— să absoarbă umiditatea într-un timp relativ scurt;

— să fie regenerabil;

— să fie ușor de înlocuit la epuizarea lui.

(5) Aerul necesar uscării trebuie să fie curat. Pentru aceasta, instalația de uscare se dotează cu un filtru de aer pe conducta de aspirație. Pentru a preveni pătrunderea aerului atmosferic umed în instalația conservată, este necesară menținerea unei ușoare suprapresiuni.

(6) Controlul pe perioada conservării constă în măsurarea umidității relative a aerului și a presiunii în instalație. În funcție de valorile acestor 2 factori, alimentarea cu aer uscat se poate face continuu sau intermitent.

V.2.2. Conservarea cu aer cald

Art. 19. — Se realizează prin aducțiuni de aer cald în circuitul ce trebuie conservat. Aerul utilizat trebuie să nu conțină contaminanți de tipul ulei, praf, SO₂. La conservarea cu aer cald, este necesară menținerea tuturor componentelor instalației pe toată perioada conservării la aceeași temperatură, mai mare decât temperatura punctului de rouă a aerului cald evacuat, pentru a se evita condensarea vaporilor de apă din aerul de conservare. Supravegherea regimului de conservare se face prin măsurarea temperaturii și a umidității relative a aerului la intrarea și la ieșirea din instalația supusă conservării. Se recomandă să se efectueze și măsurători de temperatură a materialelor ce compun circuitul supus conservării, în funcție de posibilități.

V.2.3. Conservarea cu substanțe de absorbție solide

Art. 20. — (1) Se utilizează pentru echipamentele a căror configurație nu este complicată (degazoare, rezervoare etc.) și constă în introducerea unui agent higroscopic în interiorul echipamentelor prin gurile de vizitare.

(2) Rolul agentului de conservare este de a absorbi umiditatea remanentă din instalație. În cazul utilizării silicagelului ca agent higroscopic, este necesară introducerea unei cantități de silicagel de 2—3 ori mai mare decât cea teoretic necesară, știut fiind că silicagelul poate absorbi umiditatea până la 35% din greutatea proprie. Se va evita însă contactul direct al silicagelului cu suprafețele metalice.

V.2.4. Conservarea cu gaze inerte

Art. 21. — (1) Pentru conservarea cu gaze inerte se utilizează azot. Protecția anticorozivă cu azot urmărește împiedicarea pătrunderii oxigenului din aer în spațiul interior de conservare. Se utilizează azot de puritate 99,9%.

(2) După răcirea apei din instalație sub 100°C, aceasta se va evacua concomitent cu introducerea azotului prin dezlocuire. Pe toată durata conservării se va menține o suprapresiune $\geq 0,03$ MPa.

(3) Conservarea cu azot se realizează la instalațiile la care se poate menține o etanșare perfectă pentru reducerea pierderilor și evitarea pericolului de intoxicare a personalului, respectând legea securității și sănătății în muncă, precum și fișa tehnică a produsului. Trebuie menționat, de asemenea, pericolul prezentat de umiditatea conținută de azot în situațiile când puritatea lui nu este cea recomandată, fapt ce a condus adesea, în practică, la coroziunea echipamentelor considerate conservate.

V.3. Conservarea umedă

Art. 22. — (1) Deși menținerea în stare uscată a instalației este cea mai simplă metodă pentru conservare, s-a constatat că nu întotdeauna se poate îndepărta umiditatea remanentă în instalație. Urmarea este că în instalație rămâne apă un timp îndelungat, care se saturează în oxigen și devine deosebit de agresivă. Această situație se poate produce în special în instalațiile moderne, unde țevile au lungimi mari, configurație complicată și unde nu se poate controla umiditatea relativă a aerului după uscare în diverse puncte din instalație.

(2) În aceste situații se recurge la una dintre metodele de conservare umedă. Acestea pot fi:

- conservarea cu hidrazină și mijloace de alcalinizare;
- conservarea cu soluții de azotit de sodiu și tetraborat de sodiu (borax);
- conservarea cu soluție amoniacală de leucrozina C;
- conservarea cu soluții de lapte de var, specifică echipamentelor din oțel carbon;
- conservarea cu substanțe tensoactive (octadecilamina-ODA);
- conservarea cu fluid de protecție aditivat cu inhibitori de coroziune.

(3) Conținutul de hidrazină (agent complexant al oxigenului) și amoniac (reactiv cu rol de reglare a pH-ului) variază în funcție de concentrația de săruri a apei cu care se prepară soluția de conservare, precum și de durata opririi.

(4) Conservarea cu soluții de azotit de sodiu și borax constă, în principal, în realizarea unei pasivizări electrochimice a suprafețelor metalice feroase chiar și în prezența oxigenului.

(5) Conservarea cu soluții de leucrozina C se realizează în mod asemănător metodei cu azotit de sodiu și borax, efectul protector al azotitului fiind dublat de cel al aminei. Față de metoda care are la bază azotit de sodiu, cea pe bază de azotit de diciclohexilamină (leucrozina C) prezintă avantajul că se poate utiliza și prin absorbția în abur a agentului conservant, metoda aplicându-se la instalațiile unde nu se poate introduce apă, de exemplu turbina.

(6) Substanțele tensoactive (octadecilamina) au proprietatea de a forma un film hidrofob pe suprafețele metalice, care acționează ca un strat protector împotriva coroziunii metalului. Concentrația octadecilaminei (ODA) în soluția de conservare variază în funcție de gradul de încărcare cu oxizi de fier și depuneri a suprafețelor metalice care urmează a fi conservate și de compoziția chimică a depunerilor.

VI. Normativ pentru conservarea cazanelor de abur

VI.1. Considerații

Art. 23. — Pentru conservarea cazanelor de abur se utilizează procedee diferite, în funcție de durata opririi, de configurația circuitului de conservat, de necesitatea intervenției pentru reparații la subsansamblele cazanului, în funcție de anotimp și de posibilitățile interne, precum și de costurile de conservare.

Art. 24. — În cazul opririi și menținerii cazanului în rezervă caldă, nu se iau măsuri speciale de conservare.

Art. 25. — În situația în care cazanul este oprit în rezervă caldă și este necesară intervenția la un anumit subsansamblu, cazanul se descarcă de presiune, subsansamblul se golește în stare caldă și se efectuează reparația fără măsuri de conservare.

Art. 26. — (1) Conservarea pentru perioade de staționare de până la o lună se realizează prin uscare, utilizând căldura proprie de oprire.

(2) La schemele bloc, în cazul existenței unui strat de magnetită corespunzător și asigurării unei uscări eficiente a suprafețelor interioare de schimb de căldură ale cazanului, se admite ca metoda de conservare utilizând căldura proprie să se aplice pentru o perioadă de staționare de până la 3 luni.

Art. 27. — Conservarea cazanelor pe perioade mai mari, până la un an, se poate efectua prin:

A. procedeul umed:

- a) conservare cu soluții cu azotit de sodiu și tetraborat de sodiu (borax);
- b) conservare cu soluții de hidrazină și amoniac;
- c) conservare cu substanțe tenso-active (octadecilamina-ODA);
- d) alte procedee aplicate în centrale demonstrate pe plan intern sau internațional;

B. procedeul uscat.

Art. 28. — Conservarea supraîncălzitorului intermediar se face numai uscat, utilizându-se atât căldura proprie a cazanului la oprire, cât și căldura de la calorifere și arzătoare, în caz de necesitate.

Art. 29. — Conservarea pentru perioade mai mari de un an se efectuează prin:

- A. procedeul umed: cu soluții cu azotit de sodiu și tetraborat de sodiu (borax); cu soluții de hidrazină și amoniac; cu substanțe tenso-active (octadecilamina- ODA); alte procedee aplicate în centrale, demonstrate pe plan intern și internațional;
- B. procedeul uscat.

VI.2. Conservarea cazanelor de abur pe perioadă scurtă (1—3 luni)

Conservarea uscată prin utilizarea căldurii proprii

Art. 30. — (1) Pentru prevenirea coroziunii suprafețelor metalice ale cazanului, pe perioada opririlor în reparație sau în rezervă până la o lună sau 3 luni (conform art. 26) cazanul se va conserva uscat prin utilizarea căldurii proprii. Se va izola și se va asigura separarea cazanului de celelalte circuite și instalații pentru a preveni orice posibilitate de pătrundere a apei sau aburului pe perioada de conservare.

(2) Pentru utilizarea căldurii remanente din cazan se vor etanșa toate gurile de vizitare, clapetele de aer și gaze, șibărele.

(3) După oprirea grupului, golirea se va face astfel:

— la scăderea presiunii în supraîncălzitorul intermediar la 3 bari se vor deschide ventilele de drenare și aerisire a supraîncălzitorului intermediar, verificându-se circulația prin conductele de drenare;

— la scăderea temperaturii la ieșirea din vaporizator la 150°C, se va face golirea părții de înaltă presiune a cazanului prin deschiderea ventilelor de golire și aerisire a vaporizatorului, a recipientului de pornire (acolo unde există) și a celorlalte suprafețe de schimb de căldură, verificându-se circulația prin conductele de drenare;

— pentru golirea apei din cazan se pot utiliza instalațiile de colectare-drenare existente, cu condiția obligatorie de a asigura evacuarea liberă a apei din cazan, fără posibilitatea de circulație inversă (din colectoare sau expandoare spre cazan), iar în caz de nerealizare a acestei condiții se vor amenaja circuite de golire distincte. La adoptarea acestei metode este obligatoriu să se realizeze drenaje și aerisiri (acolo unde nu există), astfel încât să se asigure golirea (drenarea) tuturor elementelor și subsansamblor cazanului (colectoare, conducte, armături etc.), unde se poate colecta apă sau abur condensat;

— după golirea în stare caldă se va izola și se va asigura separarea cazanului de celelalte circuite și instalații pentru a preveni orice posibilitate de pătrundere a apei sau aburului pe perioada de conservare.

În cazul în care există posibilitatea ca în zone ale cazanului să rămână apă, se va asigura suplimentar uscarea prin utilizarea și a altor surse de încălzire-uscarea (arzătoare, calorifere).

VI.3. Conservarea cazanelor de abur pe o perioadă de până la un an

VI.3.1. Conservarea umedă cu azotit de sodiu și tetraborat de sodiu (borax)

Art. 31. — Principiul de bază la utilizarea conservării cu soluții de azotit de sodiu și tetraborat de sodiu constă în pasivizarea electrochimică a suprafețelor feroase în prezența oxigenului.

Art. 32. — Procedul de conservare cu soluții de azotit de sodiu și tetraborat de sodiu poate fi folosit atât ca metodă umedă, prin umplerea și menținerea soluției în cazan, cât și prin umplere-golire, asigurând o protecție a cazanului pe perioada reparațiilor și în timpul iernii.

Procedul poate fi aplicat și la cazanele din care nu se poate goli complet apa, inhibând efectul coroziv al apei rămase în instalație.

Art. 33. — Soluția de conservare este activă timp de un an. Se recomandă ca soluția să fie păstrată și depozitată în caz de umplere-golire, iar în funcție de calitatea acesteia se va proceda la reconcentrare ori de câte ori este cazul.

Art. 34. — Necesarul de reactivi de conservare variază în funcție de conductivitatea apei cu care se prepară soluția, conform tabelului nr. 1.

Tabelul nr. 1

Conductivitatea apei ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	Valoarea pH-ului soluției de conservare	Concentrația de azotit de sodiu (g/kg)	Concentrația de borax (g/kg)
$\leq 0,2$	8,0—9,0	3,0	0,25
≤ 10	8,5—9,5	3,0	1,0
> 10	9,0—9,5	5,0	1,0

Art. 35. — Instalația de conservare cuprinde un rezervor de preparare a soluției de conservare (care poate fi degazorul, acolo unde este posibil), o pompă de umplere și recirculare (care poate fi EPA, acolo unde este posibil) și circuitul cazanului care variază în funcție de tipul cazanului.

Pentru exemplificare, se prezintă mai jos circuitele de conservare pentru două tipuri caracteristice de cazane:

a) cazanul de 1.035 t/h cu străbater forțată, care cuprinde: rezervor pentru soluția de conservare (degazor)—pompă (EPA)—preîncălzitor de înaltă presiune—economizor—vaporizator—supraîncălzitor 1—supraîncălzitor 2—supraîncălzitor 3—expandor de înaltă presiune—rezervor;

b) cazanul de 420 t/h cu circulație naturală, care cuprinde: rezervor pentru soluția de conservare—pompă—colector, de unde circuitul urmează două căi:

— colector—economizor—tambur;

— colector—ecran—tambur și apoi ambele căi se unesc și străbat supraîncălzitorul frontal—supraîncălzitorul paravan—supraîncălzitorul convectiv—rezervorul.

Art. 36. — Etapele procedurii de conservare cu azotit de sodiu și borax sunt următoarele:

a) izolarea cazanului de celelalte circuite și față de turbină;

b) prepararea soluției de conservare în șarje la concentrația prevăzută în tabelul nr. 1 și încălzirea acesteia la 60—65°C, în rezervorul de preparare;

c) introducerea soluției în cazan prin menținerea aerisirilor deschise; operațiile de la lit. b) și c) se repetă până ce întregul sistem al cazanului se umple cu soluția de conservare;

d) recircularea soluției de conservare în circuitul închis (rezervor—pompă—cazan—rezervor) cu menținerea temperaturii soluției pe toată perioada recirculării la 60—65°C. Realizarea temperaturii se face prin introducerea de abur în rezervorul de preparare și, după caz, prin aprinderea arzătoarelor;

e) recircularea soluției după omogenizare se efectuează timp de circa 8 ore, pentru conservare pe durate de 2—3 luni și timp de circa 24 ore, la staționări de circa un an.

Art. 37. — Instalația supusă conservării prin procedul cu azotit de sodiu și borax se menține plină cu soluția de conservare, caz în care se asigură protejarea acesteia pe durata de un an.

Art. 38. — Dacă sunt necesare intervenții la cazan pe perioada staționării, cazanul se va goli de soluția de conservare, protecția realizată prin umplere-recirculare (circa 24 ore) — golire asigurând conservarea eficientă până la 6 luni, cu condiția ca în instalație să nu se mai introducă apă sau abur. Golirea instalației este necesară și la apariția pericolului de îngheț (iarnă).

În cazul în care există posibilitatea ca în porțiuni ale cazanului să rămână apă, se va asigura suplimentar uscarea prin utilizarea unor surse de încălzire-uscarea (arzătoare—calorifere).

Art. 39. — La golire, soluția de conservare se va neutraliza, folosind ureea în cantitate echivalentă cu azotitul de sodiu la pH 2-3 (realizat cu acid), urmată de diluare.

Art. 40. — Evacuarea soluției la canalizare se va efectua numai în condițiile încadrării concentrației de azotit de sodiu în limitele prevăzute de reglementările de mediu legale în vigoare.

Art. 41. — Dacă evacuarea se face la circuitul de zgură și cenușă, nu mai este necesară neutralizarea (are loc oxidarea azotitului la azotat).

Art. 42. — Este bine ca soluția de conservare să se depoziteze într-un rezervor metalic, pentru a fi reutilizată la conservarea cazanului sau a altor echipamente, întrucât ea este activă timp de un an.

Art. 43. — Punerea în funcțiune a cazanului după conservare nu ridică probleme deosebite. În prealabil, se golește cazanul de soluția de conservare.

Art. 44. — Controlul analitic constă în determinări de pH și de concentrație de azotit de sodiu. Acesta are loc la următoarele faze:

- a) prepararea soluției de conservare;
- b) recircularea și omogenizarea;
- c) menținerea cazanului plin cu soluția de conservare;
- d) neutralizarea și evacuarea.

Metoda de determinare a concentrației de azotit de sodiu este prezentată în anexa nr. 2.

VI.3.2. Conservarea cu substanțe tensoactive (octadecilamină—ODA)

Art. 45. — Principiul de bază la utilizarea octadecilaminei (ODA) pentru conservarea echipamentelor energetice este formarea pe suprafețele interioare ale echipamentului a unei pelicule aderente și continue de conservant care protejează metalul față de acțiunea factorilor agresivi, conducând astfel la reducerea substanțială a vitezei proceselor de coroziune.

Art. 46. — Procedul de conservare cu octadecilamină (ODA) folosește ca metodă de aplicare antrenarea (emulsionarea) substanței conservante atât în apă (pentru cazan, rezervoare etc.), cât și în abur (pentru turbină). După terminarea conservării instalația se golește complet de soluția de conservare.

Art. 47. — Efectul conservării este garantat pentru un an. Dacă este necesară conservarea pe o durată mai mare se va repeta operația de conservare în aceleași condiții.

Art. 48. — Pentru stabilirea cantității de octadecilamină (ODA) necesară conservării se determină în prealabil gradul de încărcare specifică cu depuneri a echipamentului care urmează a fi conservat. Pentru încărcări relativ mici (până la 100 mg/m²) se utilizează concentrații de 20—50 mg/l octadecilamină (ODA). Pentru încărcări specifice relativ mari (300—400 mg/m²) se utilizează concentrații de 100 mg/l octadecilamină (ODA), concentrație care variază în funcție de frecvența și debitul purjării. O încărcare specifică mare (>200 g/m²) a suprafeței metalice determină implicit o frecvență mărită a purjării (chiar și mărirea debitului de purjare), ceea ce determină, la rândul său, un consum mărit de octadecilamină (ODA). Calculul cantității de octadecilamină (ODA) se face pentru întregul volum de conservare.

Art. 49. — Instalația de conservare cuprinde un rezervor de preparare a soluției de conservare, prevăzut cu manta de încălzire, conducte de barbotare abur și de evacuare soluție de conservare, agitator, gură de vizitare și sticlă de nivel. Pe conducta de plecare și în interiorul rezervorului sunt prevăzute locuri de montare a termometrelor pentru controlul temperaturii. Dozarea octadecilaminei (ODA) în circuite se face cu ajutorul a două pompe dozatoare (una în funcție și una în rezervă). Debitul pompelor dozatoare și presiunea maximă de refulare se stabilesc de către furnizorul tehnologiei de conservare. Circuitul de dozare trebuie să fie însoțit de circuit de abur pentru a preveni scăderea temperaturii sub 70°C.

Art. 50. — (1) Pentru elaborarea schemei tehnologice de conservare se vor lua în considerare:

- tipul de cazan;
- circuitele constructive și funcționale;
- circuitele de conservare;
- posibilitățile de dozare a conservantului în circuit.

(2) Pentru conservarea grupului energetic se vor stabili trasee care vizează conservarea consecutivă a cazanului, corpului de înaltă presiune a turbinei, corpului de medie și joasă presiune a turbinei, PJP-urile, degazorul și PIP-urile.

(3) Pentru conservarea cazanelor de abur se va stabili un singur traseu: economizor—ecran vaporizator—supraîncălzitoare cu închiderea circuitului pe traseul de condensat.

Art. 51. — Etapele procedurii de conservare cu octadecilamină (ODA) sunt următoarele:

- a) izolarea cazanului de celelalte circuite și față de turbină;
- b) prepararea soluției de conservare în șarje, astfel:

— se umple rezervorul de dozare cu apă demineralizată sau durizată până la 3/4 din înălțime;

- se încălzește apa din rezervor la 70—80°C;

- se pornește agitatorul mecanic al rezervorului;

— se adaugă cantitatea de octadecilamină (ODA), calculată conform art. 48, în șarje, astfel încât soluția concentrată să fie între 10—20 g/l;

— se adaugă intermitent acid acetic pentru stabilizarea emulsiei (aspect limpede al soluției) în raport de 1 ml acid acetic la 100 mg octadecilamină (ODA);

— pe măsura consumării conservantului, prin dozarea lui în circuit, se procedează la prepararea în continuare a emulsiei conservante până la terminarea operației de conservare.

Pentru exemplificare, în anexa nr. 3 este prezentată succesiunea manevrelor la conservarea unui grup energetic (cazan PBZKG de 330 t/h cu tambur și turbină SKODA de 100 MW).

c) umplerea cazanului cu apă demineralizată până la nivelul minim stabilit de normele de exploatare;

d) punerea în funcțiune a arzătoarelor pentru ridicarea temperaturii în cazan;

e) dozarea emulsiei apoase concentrate de octadecilamină (ODA) la atingerea temperaturii de 70—80°C, dozare care se efectuează continuu pe toată perioada procesului de conservare;

f) reglarea parametrilor și menținerea acestora pe întreaga perioadă a procesului de conservare în funcție de caracteristicile cazanului ce urmează a fi conservat;

g) încheierea conservării: un traseu se consideră conservat în momentul în care valoarea octadecilaminei (ODA) atinge valoarea minimă de 10 mg/l, iar valorile indicilor analizați (Fe total, SiO₂, Cu) s-au stabilizat. După terminarea conservării se fac următoarele manevre:

- se oprește dozarea octadecilaminei (ODA);

- se declanșează cazanul;

- se deschid purjele și drenajele cazanului;

— se închide apa de răcire la punctele de prelevare a probelor;

— când temperatura a ajuns la 60°C se golește circuitul la neutralizare; evacuarea soluției de conservare se va efectua cu respectarea reglementărilor de mediu legale în vigoare.

Art. 52. — Evaluarea eficacității conservării se apreciază după valoarea adsorbției specifice a conservantului la suprafața metalică a echipamentului, care nu trebuie să fie mai mică de 0,3 μg/cm². Suplimentar calitatea conservării se apreciază după efectuarea testelor:

- de coroziune;

- hidrofobic;

- aspectarea suprafețelor.

Metodele de testare de mai sus sunt explicitate în anexa nr. 3.

Art. 53. — (1) Controlul analitic constă în determinări din oră în oră. Controlul analitic se recomandă să se efectueze după:

- SR ISO 6332/1996 — Fe total;
- SR 8965—1,2,3/1995 — Cupru;
- SR ISO 9297/2001 — Cloruri;
- SR 7566/1993 — Silice;
- STAS 7313/1982 — duritate totală;
- concentrația octadecilaminei (ODA) conform metodei elaborate de Facultatea de Chimie Analitică — Universitatea Politehnică București

(2) Metoda de determinare a concentrației de octadecilamină (ODA) este explicitată în anexa nr. 3.

(3) Punctele de prelevare a probelor pentru controlul chimic sunt:

- apă alimentare;
- apă cazan;
- abur saturat;
- abur supraîncălzit;
- condensat.

(4) Punerea în funcțiune a cazanului după conservare nu necesită măsuri speciale de deconservare deoarece se face în aceleași condiții ca pornirea din stare rece până la atingerea parametrilor normali de funcționare.

VI.3.3. Conservarea umedă cu hidrazină și amoniac

Art. 54. — Se realizează prin menținerea cazanului plin cu soluția de conservare pe perioada staționării.

Art. 55. — Protecția anticorozivă cu hidrazină și amoniac asigură pentru un timp limitat (1—30 de zile) o pasivizare eficientă a straturilor de oxizi produși în timpul funcționării.

Art. 56. — Schema de principiu pentru un circuit de conservare cuprinde: rezervor de dozare a reactivilor (hidrazină și amoniac) — pompă de circulație — conducte tur la cazan—economizor—vaporizator—supraîncălzitoare—conducte retur — rezervor de dozare. Schema de conservare se va adapta la condițiile concrete din instalații.

Art. 57. — Conservarea se va realiza cu apă demineralizată și degazată la temperatura de 100—120°C.

Art. 58. — Concentrațiile de hidrazină și amoniac variază în funcție de durata opririi și de conținutul de săruri din apă, conform tabelului nr. 2.

Tabelul nr. 2

Conținutul de săruri în apă, mg/l	Durata opririi, zile	Cantitatea de hidrazină, mg/l	Cantitatea de amoniac, mg/l
≤ 0,1	≤ 10	100	10
≤ 0,1	> 10	300	50
≤ 5	≤ 10	100	100
≤ 5	> 10	300	100
≤ 50	≤ 10	100	500
≤ 50	> 10	300	500

Art. 59. — Concentrațiile de hidrazină și amoniac, conform tabelului nr. 2, asigură o conservare a sistemelor închise pe o perioadă de circa 30 de zile.

Art. 60. — (1) Pentru perioadele de staționare mai mari de 30 de zile este posibilă utilizarea procedurii de conservare umedă cu hidrazină și amoniac, fiind necesară însă creșterea concentrației de hidrazină la circa 450—500 mg/l.

(2) Adaosul de hidrazină și amoniac se realizează prin recircularea și încălzirea soluției la 100—120°C, pentru omogenizarea și activarea hidrazinei. Completarea, încălzirea și recircularea trebuie efectuate la intervale de maxim o săptămână.

Art. 61. — Realizarea practică a operației de conservare cu hidrazină și amoniac presupune următoarele etape:

- a) se izolează cazanul de celelalte circuite anexe;
- b) se umple circuitul de conservat cu apă demineralizată și degazată, lăsând aerisirile deschise, până când prin acestea începe să curgă apa;
- c) se recirculă apa pentru depistarea eventualelor neetanșeități, care se pot remedia;
- d) se dozează în circuit hidrazină și amoniac în cantitatea necesară, conform tabelului nr. 2 sau art. 60.

În această etapă are loc concomitent și încălzirea soluției la temperatura de 100—120°C (temperatură la care hidrazina este activă);

e) după omogenizarea concentrațiilor, se mai recirculă soluția timp de 2—3 ore, timp în care se efectuează controlul analitic; controlul analitic se recomandă să se efectueze după: STAS 8997/79- concentrația de hidrazină și STAS 8619-3/1990—pH;

f) se oprește circulația și se închid ventilele, cazanul rămânând în conservare.

Art. 62. — La punerea în funcțiune a cazanului, soluția de conservare se va îndepărta prin dezlocuire cu apă demineralizată și degazată. La evacuare soluția se va dilua până la maximum 0,5 mg hidrazină/l. Evacuarea soluției de conservare se va efectua cu respectarea reglementărilor de mediu legale în vigoare.

Art. 63. — Procedul este aplicabil și pentru perioadele de după reparații la cazan, când acesta nu este pus în funcțiune, imediat după efectuarea probei hidraulice sau după spălarea chimică.

Art. 64. — Conservarea supraîncălzitorilor intermediari se va realiza prin uscare, utilizând căldura proprie a cazanului la oprire, cât și caloriferele și arzătoarele, în caz de necesitate.

VI.3.4. Conservarea cazanelor cu aer uscat

VI.3.4.1. Conservarea cazanului pe partea interioară a suprafețelor de schimb de căldură

Art. 65. — Principiul de bază constă în îndepărtarea apei care intervine în reacțiile electrochimice de coroziune, prin absorbție de către un agent higroscopic amplasat într-un sistem de uscare sau alte metode fizice.

Art. 66. — În vederea aplicării procedurii cu aer uscat, la oprire cazanul trebuie uscat, folosindu-se căldura proprie (subcap. VI.2.). În caz contrar, timpul afectat uscării și consumul energetic sunt mult prea ridicate, preferându-se o tehnologie umedă.

Art. 67. — Instalațiile de uscare folosite sunt de diferite tipuri și capacități. Se pot utiliza uscătoare fixe sau uscătoare mobile.

Art. 68. — În principal, un uscător constă dintr-un ventilator de aer și un corp de absorbție, care absoarbe umiditatea din aer și care se regenerează periodic.

Art. 69. — Cuplarea instalației de uscare la cazan se realizează prin racorduri cu țevi, furtunuri flexibile sau flanșe.

Art. 70. — În vederea realizării conservării cu aer uscat este necesară amenajarea punctelor de măsură a umidității.

Art. 71. — Numărul de uscătoare necesare pentru un cazan este în funcție de capacitatea uscătorului și de volumul de aer al cazanului.

Art. 72. — Intrarea aerului uscat se va efectua, de regulă, la cazanele cu străbatere directă pe la expandorul de înaltă presiune, iar la cazanele cu circulație naturală, pe la tambur.

Art. 73. — Aerul se va usca până la atingerea unei umidități relative la ieșire < 30%.

Art. 74. — Pentru a se preveni pătrunderea de aer din exterior se va menține pe toată perioada conservării uscate o ușoară suprapresiune de aer uscat în instalație (minimum 10 mm H₂O).

Art. 75. — În timpul conservării, la punctele de măsură se vor urmări presiunea aerului, temperatura și umiditatea relativă a aerului evacuat.

Art. 76. — La creșterea umidității (în apropierea celei limită) este necesară o nouă alimentare cu aer uscat.

Art. 77. — În anexa nr. 1 se prezintă, în principiu, o instalație de producere a aerului uscat.

VI.3.4.2. **Conservarea cazanului pe partea exterioară a suprafețelor de schimb de căldură**

Art. 78. — Conservarea cazanului pe partea exterioară a suprafețelor de schimb de căldură se realizează prin uscare.

Art. 79. — Conservarea are scopul de a preveni absorbția umidității de către depunerile higroscopice conținând oxizi de sulf, care pot genera prin formarea de acid sulfuric liber corozioni accentuate ale suprafețelor metalice.

Art. 80. — Conservarea pe partea exterioară a suprafețelor de schimb de căldură se realizează, de regulă, la cazanele care au funcționat cu păcură.

Art. 81. — La cazanele care au funcționat cu cărbune, este necesară analiza compoziției chimice a depunerilor de pe părțile exterioare ale suprafețelor de schimb de căldură. Dacă acestea nu conțin elemente corozive, nu sunt necesare măsuri speciale de protecție. Dacă se constată prezența unor elemente corozive, se iau aceleași măsuri de conservare ca în cazul cazanelor funcționând pe păcură.

Art. 82. — Pentru realizarea uscării părților exterioare ale suprafețelor de schimb de căldură cu aer uscat, se instalează uscătoare fie pe canalele de gaze arse în amonte de focar, fie pe partea de admisie a aerului în focar. Este recomandat ca punerea în funcțiune a agregatului de uscare a aerului după oprirea cazanului să se facă la un nivel al temperaturii la care umiditatea atmosferică nu a pătruns încă în cazan.

Art. 83. — La cazanele cu preîncălzitoare rotative, uscătoarele se pot instala la intrarea aerului în PAR.

Art. 84. — Odată cu uscarea cazanului, se poate realiza și uscarea circuitului de aer al PAR și a canalelor de gaze arse.

Art. 85. — Fluxul de aer uscat, numărul de uscătoare și locul de amplasare depind de construcția cazanului.

Art. 86. — Cazanul trebuie etanșat în așa fel încât să se evite pătrunderea de aer atmosferic.

Art. 87. — Dacă neetanșeitățile clapetelor și secțiunea de ieșire sunt prea mari, se va face o etanșare cu materiale corespunzătoare.

Art. 88. — (1) Procedul cu aer uscat nu este indicat să se aplice la opriri scurte.

(2) Se recomandă ca la conservarea cazanelor de abur pe o durată mai mare de un an:

— să se verifice periodic calitatea conservării;

— să se aducă, după caz, soluția/atmosfera inertă de conservare la parametrii impuși, conform metodelor specificate la cap. VI.3.

VII. Normativ pentru conservarea cazanelor de apă fierbinte

Art. 89. — Prezentul normativ se referă la protecția anticorozivă a cazanelor de apă fierbinte în timpul staționării.

Art. 90. — Pentru conservarea cazanelor de apă fierbinte, pentru opriri de până la o lună, se menține cazanul plin cu apă dedurizată și degazată în circulație continuă. Acest procedeu se poate aplica și în cazul trecerii CAF-urilor în rezervă, pentru a asigura pe timp friguros necesarul consumurilor de vârf.

Art. 91. — Conservarea pentru perioade de lungă durată din sezonul de iarnă (1 lună—6 luni) se realizează cu soluții de azotit de sodiu și tetraborat de sodiu, prin umplere-golire,

conform normativului privind conservarea cazanelor de abur (vezi cap. VI.3.1).

Art. 92. — Conservarea CAF-urilor se poate realiza prin asigurarea unei recirculații continue de apă dedurizată și degazată prin cazane, la debit redus. Aceasta se aplică mai ales în cazul existenței unui număr redus de CAF-uri prin care se livrează apă caldă menajeră sau apă pentru termoficare.

Art. 93. — (1) Conservarea pentru opririle de vară se realizează cu soluții de lapte de var [Ca (OH)₂]. Instalația de conservare constă din:

— rezervorul de preparare a laptelui de var;

— pompele de umplere și recirculare;

— CAF-urile;

— conductele provizorii, armăturile.

(2) Soluția de conservare se prepară cu apă dedurizată.

(3) Parametrii de lucru prevăzuți pentru realizarea conservării sunt:

— concentrația optimă: 0,8—1,4 g/l Ca (OH)₂;

— pH > 11;

— temperatura de lucru: 20—25°C;

— timpul de amestecare a varului praf în rezervor: circa 30 minute;

— timpul de limpezire a soluției de lapte de var în rezervor: circa 1 oră;

— timpul de recirculare a soluției în cazan după umplere: circa 24 h.

Art. 94. — Procedul de conservare cu Ca(OH)₂ este valabil atât pentru suprafețele din oțel carbon curate, cât și pentru suprafețele murdare, acoperite cu depuneri de oxizi.

Art. 95. — Etapele de desfășurare a procesului de conservare sunt următoarele:

a) izolarea cazanului de apă fierbinte ce urmează a fi conservat de celelalte instalații din schema normală de funcționare. Se vor blinda: alimentarea cu apă din circuitul de termoficare la colectoarele inferioare și ieșirea spre circuitul de termoficare la colectoarele superioare;

b) realizarea traseului de alimentare a rezervorului de preparare cu apă dedurizată de la cea mai apropiată sursă;

c) realizarea circuitului de conservare a CAF-urilor, prin amenajarea traseului: rezervor—pompa—cazan—rezervor, prin conducte provizorii dotate cu ventile;

d) realizarea dotărilor necesare la rezervorul de preparare (golire de fund, barbotarea aerului pentru omogenizare, alimentarea cu apă etc.);

e) realizarea probei hidraulice a circuitului de conservare;

f) remedierea eventualelor neetanșeități;

g) spălarea mecanică a circuitului cu apă, la început în circuit închis apoi în circuit deschis, până la obținerea unei ape limpezi la evacuare;

h) golirea circuitului de conservare;

i) prepararea soluției de lapte de var în rezervor și introducerea soluției limpezi în cazan, după respectarea timpilor de omogenizare și limpezire, conform art. 93 alin. (3). Operația se repetă până la umplerea completă a cazanului (curgerea soluției la aerisiri);

j) recircularea soluției în cazan timp de circa 24 h;

k) oprirea recirculării, închiderea ventilelor și menținerea soluției în cazan pe perioada conservării.

Art. 96. — În timpul alimentării, recirculării și perioadei de conservare se controlează pH-ul și concentrația de Ca(OH)₂.

Art. 97. — La punerea în funcțiune sunt necesare golirea cazanului de soluția de conservare și clătirea acestuia cu apă dedurizată, până la obținerea indicilor chimici normați.

Art. 98. — La evacuare, soluția de lapte de var se va corecta până la pH = 6,5—8,5, conform reglementărilor de mediu legale în vigoare.

Art. 99. — Controlul analitic la conservarea CAF-urilor cu soluții de $\text{Ca}(\text{OH})_2$ se recomandă să se efectueze după:

- STAS 7313/82 — duritate totală;
- STAS 7313/82 — alcalinitate p;
- STAS 7313/82 — alcalinitate m;
- STAS 8619-3/1990 — pH.

Art. 100. — În perioada de menținere a CAF-ului plin cu soluție de lapte de var, se vor controla săptămânal pH-ul și concentrația de $\text{Ca}(\text{OH})_2$. La scăderea acestora sub limitele optime, se va efectua o completare.

Art. 101. — Pentru conservarea cazanelor de apă fierbinte (CAF) cu octadecilamină (ODA) se stabilește un singur traseu, cel de funcționare normală a cazanului, cu pompele de recirculare în funcțiune.

Art. 102. — Etapele procesului de conservare cu octadecilamină (ODA), precum și controlul analitic în cazul utilizării octadecilaminei (ODA) sunt prezentate la cap.VI.3.2.

VIII. Normativ pentru conservarea rezervoarelor metalice

Art. 103. — Prezentul normativ se referă la conservarea interioară și exterioară a rezervoarelor metalice, protejate și neprotejate, precum și a degazoarelor.

Art. 104. — Din punctul de vedere al protecției suprafețelor interioare, rezervoarele metalice existente într-o centrală pot fi:

— rezervoare protejate cu materiale anticorozive (vase de consum, vase de depozitare, rezervoare de neutralizare, rezervoare de apă demineralizată, rezervoare de apă dedurizată etc);

— rezervoare neprotejate (degazoare).

Art. 105. — Protecția suprafețelor exterioare ale rezervoarelor metalice este realizată cu materiale pelicologene, rezistente în mediile de lucru.

Art. 106. — Pentru conservarea rezervoarelor protejate cu materiale anticorozive se vor lua următoarele măsuri:

- golirea rezervorului de lichidul din interior (de lucru);
- spălarea interioară a rezervorului cu apă, în circuit deschis, până la pH neutru;
- uscarea suprafețelor cu aer;
- dacă se constată defecțiuni, acestea vor fi remediate de echipe specializate;
- dacă se constată că deteriorările depășesc 30% din suprafață, se va efectua refacerea totală a protecției; la refacerea totală a protecției, se va alege sistemul de protecție adecvat destinației ulterioare;
- dacă conservarea are loc pe o perioadă mai mare de timp, rezervoarele cu capace se vor închide etanș și se vor asigura împotriva pătrunderii umidității atmosferice.

Art. 107. — (1) Pentru rezervoarele a căror suprafață interioară este neprotejată se vor lua următoarele măsuri:

- golirea rezervorului de lichidul din interior;
- spălarea cu apă;
- uscarea suprafețelor cu aer;
- realizarea unei curățări mecanice a stratului de rugină pentru a preveni înaintarea coroziunii în masa de metal, dacă stratul metalic este foarte corodat;
- aplicarea unui strat de protecție pelicologen;
- conservarea suplimentar cu agent higroscopic sau silicagel, dacă sunt impuse condiții speciale rezervoarelor.

Agentul higroscopic se introduce în interiorul rezervorului în săculeți din pânză poroasă, suspendați sau plasați pe tăvi suport. Săculeții nu trebuie să ia contact cu suprafața de protejat. Greutatea unui sac nu va depăși 1 kg. Cantitatea de agent higroscopic necesară se va calcula în funcție de volumul interior de protejat, astfel:

$$M = U_s \times V,$$

unde:

M — necesarul de agent higroscopic, grame;

U_s — umiditatea absolută a aerului la saturație, grame umiditate/ m^3 aer;

V — volumul interior al rezervorului, m^3 .

(2) În cazul utilizării silicagelului se recomandă folosirea unei cantități de silicagel de circa 2—3 ori mai mare, știut fiind faptul că silicagelul absoarbe umiditate până la 35% din greutatea proprie.

Art. 108. — Pe perioada menținerii în rezervă a rezervoarelor metalice se va efectua lunar controlul stării suprafețelor interioare și exterioare neizolate termic și se va dispune refacerea protecției, acolo unde este cazul, și înlocuirea agentului higroscopic uzat cu unul proaspăt sau recondiționat.

IX. Normativ pentru conservarea preîncălzitoarelor de aer regenerativ

Art. 109. — Prezentul normativ se referă la protecția anticorozivă a PAR-urilor, în perioada opririlor din funcționare.

Art.110. — Înaintea conservării prin uscare este absolut obligatorie spălarea pachetelor în vederea îndepărtării depunerilor corozive, cu soluții alcaline de hidroxid de sodiu în concentrație de 0,5-1%, în circuit deschis, și clătire cu apă până la pH neutru. Aceasta este necesară la cazanele care funcționează cu păcură sau cărbune. La cazanele care funcționează cu gaze nu este necesară spălarea.

Art. 111. — Conservarea, pentru opriri temporare până la un an, datorate necesității de reparații sau altor cauze, se realizează prin uscare cu aer cald.

Art. 112. — Conservarea pentru perioade mai mari de un an se efectuează cu fluid de protecție. Și în acest caz este necesară spălarea PAR-urilor conform art. 110.

Art. 113. — Fluidul de protecție este un produs constituit dintr-o unsoare pe bază de săpun mixt, adăugat cu inhibitori de coroziune, dispersat într-un solvent. Conferă suprafețelor metalice din oțel și fontă o protecție anticorozivă de minimum 12 luni, în spațiul închis. După evaporarea solventului, se obține un film vaselinos moale, transparent, de 5—15 microni. Nu este toxic și se usucă în timp relativ scurt. Nu se degradează la îngheț, menținându-și capacitatea de conservare. Se aplică prin imersie, pulverizare sau pensulare.

Art. 114. — Instalația de conservare utilizează sistemul de spălare PAR existent în dotare. Circuitul de conservare cuprinde: rezervor—pompa—conducte de legătură—PAR—conducte de legătură—rezervor.

Art. 115. — Fazele procesului de conservare a preîncălzitoarelor de aer regenerative sunt următoarele:

- a) proba hidraulică a circuitului, în vederea depistării eventualelor neetanșeități și remedierii acestora;
- b) uscarea elementelor PAR prin suflare de aer cald cu preîncălzitorul de aer în funcțiune la turație minimă (circa două ore), în scopul obținerii unei pelicule aderente și continue;
- c) umplerea rezervorului de conservare cu lichidul de protecție. Se vor respecta recomandările furnizorului privind lucrul cu fluidul de protecție;
- d) punerea în funcțiune, pe turație minimă, a preîncălzitorului de aer;
- e) pornirea pompelor de conservare cu robinetele de aspirație și de refulare deschise;
- f) asigurarea circulației fluidului de conservare prin conducta de spălare, utilizată pentru realizarea conservării și distribuției lui pe tolele PAR;
- g) recircularea lichidului în circuit închis pe traseul rezervor—pompa—PAR—rezervor, timp de circa 3 ore;
- h) oprirea pompei și recuperarea lichidului conservat în rezervor, în vederea reutilizării;

i) punerea în funcțiune a ventilatorului de aer pentru evaporarea solventului (operația durează circa 4 ore, în funcție de anotimp).

Art. 116. — Îndepărtarea conservantului de pe tolele elementelor preîncălzitorului regenerativ se va realiza cu 4—5 zile înaintea aprinderii focului la cazan. Pentru aceasta se folosește instalația de spălare existentă.

Art. 117. — Îndepărtarea conservantului se realizează cu soluție de detergent nespumabil, în concentrație de 3—4 %, la temperatura de circa 80°C.

X. Normativ pentru conservarea schimbătoarelor de căldură

Art. 118. — Prezentul normativ se referă la procedeele de conservare a schimbătoarelor de căldură cu tubulatură din alamă și a schimbătoarelor de căldură din oțel. În principal, acestea sunt preîncălzitoare de înaltă presiune (PIP) și preîncălzitoare de joasă presiune (PJP).

Art. 119. — La opriri în rezervă caldă de scurtă durată a grupurilor de care aparțin, PIP-urile și PJP-urile se mențin pline cu apă fierbinte, fără a se adopta măsuri speciale de conservare.

Art. 120. — PIP-urile care nu se pot goli pe partea apei de alimentare pe perioade de 1—3 luni se vor menține pline cu apă. Pentru perioade mai mari de 3 luni, se vor conserva precum cazanul de abur.

Condensatul pe partea de abur se va goli.

Art. 121. — PIP-urile care se pot goli, pentru staționări de până la 3 luni, se golesc.

Pentru perioade mai mari de 3 luni, PIP-urile se conservă uscat ca turbina.

Art. 122. — Pentru opriri de până la o lună, PJP-urile se mențin pline cu apă. Pentru staționări până la 2 ani, PJP-urile se conservă cu unul dintre procedeele de mai jos:

— umed, cu soluție inhibitor de coroziune pentru PJP-urile cu tubulatură din alamă și, respectiv, cu soluție de azotit de sodiu și tetraborat de sodiu, în cazul PJP-urilor cu țevi din oțel;

— uscat, prin demontarea PJP-urilor de pe postament, golire, uscare, introducerea de agent higroscopic, izolare față de mediu și așezare de postament.

Art. 123. — Conservarea pe partea de abur a PIP-urilor și PJP-urilor se efectuează în condițiile și prin procedeele prevăzute la cap. XI, referitor la conservarea turbinelor de abur.

XI. Normativ pentru conservarea turbinelor de abur

Art. 124. — În perioada opririlor, în rezervă sau pentru reparații, turbinele sunt supuse fenomenelor de coroziune. Acest fenomen se datorează existenței oxigenului dizolvat în apă sau a umidității în aerul atmosferic. Aplicarea unei metode eficiente de conservare a instalațiilor conduce la prelungirea duratei de viață a utilajelor. Datorită diversității tipurilor de agregate existente în termocentrale, schema de conservare va fi specifică fiecărui tip de agregat.

XI.1. Conservarea turbinelor oprite pe o perioadă de 1—3 luni

Art. 125. — (1) Pentru staționări ale turbinei până la o lună, în cazul schemelor termice cu bară colectoare, pentru evitarea influenței eventualelor infiltrații de abur de la blocurile vecine, și până la 3 luni, în cazul schemelor-bloc, nu se adoptă măsuri speciale de conservare, turbina urmând să fie uscată la oprire cu căldură proprie.

(2) În perioadele de staționare se pot efectua reparații generale (cu deschidere) sau reparații la unele subansamble. Măsurile de prevenire a coroziunii ce se adoptă pentru cazurile prezentate sunt următoarele:

Art. 126. — Se realizează protecția turbinei oprite împotriva pătrunderilor prin neetanșeități a aburului de pe prizele reglabile racordate la bara colectoare și a condensului secundar din

preîncălzitoarele regenerative la creșterea nivelului. Protecția se efectuează prin luarea următoarelor măsuri:

— închiderea armăturilor de pe conductele de abur viu, vanele de linie;

— controlul închiderii VIR,VR;

— închiderea armăturilor de pe conductele de abur de la prizele turbinei, inclusiv clapetele de reținere de pe aceste prize;

— închiderea aburului la labirintii turbinei;

— deschiderea drenajelor și aerisirilor existente pe conductele de abur ale turbinei.

Art. 127. — Sistemul de ulei de ungere și reglare rămâne în funcțiune.

XI.2. Conservarea turbinelor oprite pe o perioadă de până la 2 ani

XI.2.1. Conservarea turbinelor cu aer uscat

Art. 128. — Conservarea turbinelor oprite în rezervă pe o perioadă de maximum 2 ani se face cu aer uscat din următoarele motive:

— este metodă economică și eficace;

— din punctul de vedere al condițiilor de mediu nu pune probleme;

— timpul de punere în funcțiune după perioada de conservare este foarte scurt.

Art. 129. — (1) Turbina este trecută în rezervă fără executarea de lucrări de reparații. Se realizează protecția turbinei oprite împotriva pătrunderii prin neetanșeități a aburului de pe prizele reglabile, racordate la bara colectoare din centrală, și a condensului secundar din preîncălzitoarele regenerative la creșterea nivelului în acestea. Protecția se realizează prin luarea următoarelor măsuri:

— închiderea armăturilor de pe conductele de abur viu, vană de linie;

— controlul închiderii VIR,VR;

— închiderea armăturilor de pe conductele de abur de la prizele turbinei, inclusiv a clapetelor de reținere de pe aceste prize;

— închiderea drenajelor și aerisirilor existente pe conductele de abur ale turbinei.

(2) Stabilirea și amenajarea punctelor de introducere a aerului uscat în turbină se fac astfel:

a) pentru turbinele cu un singur corp se amenajează un singur punct, pe una dintre prizele turbinei;

b) pentru turbinele cu mai multe corpuri și abur supraîncălzit intermediar, se amenajează două puncte, unul pe corpul de înaltă presiune și cel de-al doilea pe corpul de medie presiune;

c) amenajarea punctelor de racordare a instalației de uscare se face pe porțiunea de conductă de priză cuprinsă între turbină și clapeta de reținere;

d) la evacuarea aerului din turbină se amenajează puncte de control, cel puțin la ieșirea din fiecare corp al turbinei, inclusiv din condensator, pentru următorii parametri:

— umiditatea relativă(Ψ)a aerului;

— temperatura aerului evacuat;

— presiunea aerului evacuat;

e) verificarea parametrilor aerului la evacuarea din turbină se face pentru fiecare corp de turbină;

f) la prima punere în funcțiune a instalației de uscare a aerului se verifică performanțele din proiect ale acesteia:

— debitul de aer uscat;

— umiditatea relativă a aerului la ieșirea din uscător;

— umiditatea relativă a aerului la intrarea în uscător;

— temperatura aerului la ieșire și intrare;

— căderea de presiune pe filtre;

— presiunea aerului la ieșire din uscător;

g) se recomandă ca fiecare centrală să fie dotată cu cel puțin o instalație de uscare a aerului;

h) ventilatorul trebuie să creeze o suprapresiune în turbină, astfel încât la toate punctele de ieșire să se mențină o suprapresiune de minimum 10 mm H₂O;

i) umiditatea relativă a aerului uscat la evacuare trebuie să fie mai mică decât cea corespunzătoare punctului de rouă aferent temperaturii carcasei turbinei;

j) aerul aspirat nu trebuie să conțină contaminanți: praf sau alte impurități;

k) prin efectuarea de măsurători ale umidității relative a aerului uscat la intrarea și ieșirea din turbină, starea de conservare a acesteia poate fi urmărită în orice moment;

l) rezultatele măsurătorilor se trec într-un registru, se analizează, iar acesta este păstrat de către secția în a cărei gestiune este turbina;

m) introducerea aerului în turbină poate fi continuă sau intermitentă; aceasta se stabilește în timpul conservării, într-un regim stabilizat, când umiditatea relativă rămâne constantă;

n) se recomandă la evacuare ca umiditatea relativă a aerului să fie de maximum 30%;

o) sistemul de ungere și reglare rămâne în rezervă, iar la o lună se pornesc timp de o oră pompele de ulei de ungere și pornire în același timp și virorul; la oprirea virorului, se va urmări ca poziția rotoarelor să fie decalată cu 180° față de poziția avută înainte de rotire.

Art. 130. — Turbina este oprită în reparație. După terminarea reparației și trecerea turbinei în rezervă, se face conservarea cu aer uscat, conform celor prevăzute în acest capitol. Descrierea unui tip generic de instalație de producere a aerului uscat este prezentată în anexa nr. 1.

XI.2.2. Conservarea turbinelor cu substanțe tensoactive (octadecilamină—ODA).

Art. 131. — Conservarea turbinelor cu octadecilamină (ODA) se execută în continuarea operațiilor de conservare a cazanului.

Art. 132. — Având în vedere că temperatura soluției de conservare trebuie să fie mai mare de 70°C, conservarea turbinei se va începe când temperatura metalului acesteia este peste 80°C. Temperatura aburului nu trebuie să depășească 200°C.

Art. 133. — Manevrele pentru conservarea turbinei sunt următoarele:

a) pentru conservarea CIP:

— se blochează în poziție închis ventilele de reglaj de la intrarea în CMP al TA;

— se ridică turația turbinei de abur prin admisia aburului în CIP al turbinei de abur până la valoarea de 500 rot/min. Pe toată durata procesului de conservare a corpurilor turbinei nu se va depăși turația de 500 rot/min;

— se menține la această valoare prin reglarea corespunzătoare a by-pass-urilor de înaltă și joasă presiune;

— se deschid vanele de linie și clapetii de pe prizele de abur prelevate din CIP-turbină de abur;

b) pentru conservarea CMP și CJP:

— se deblochează ventilele de reglaj la intrarea în CMP al turbinei de abur;

— se blochează în poziție închis ventilele de reglaj la intrarea în CIP al turbinei de abur;

— se ridică turația turbinei de abur prin admisia aburului în CMP al turbinei de abur până la valoarea de 500 rot/min; se menține la această valoare prin reglarea corespunzătoare a by-pass-urilor de înaltă și joasă presiune;

— se deschid vanele de linie și clapetii de pe prizele de abur prelevate din CMP și CJP – turbină abur.

XI.2.3. Conservarea turbinelor cu unsori

Art. 134. — După oprire și răcire, turbina se deschide și se demontează:

— carcasele superioare;

— rotoarele;

— diafragmele și postdiafragmele;

— sistemul de reglaj și protecție;

— cuzineții lagărelor.

Art. 135. — Piesele demontate se curăță.

Art. 136. — Se fac constatări și reparațiile necesare.

Art. 137. — Piesele și subansamblele demontate se ung cu vaselină anticorozivă sau fluid de protecție și se asamblează în folii de polietilenă.

Art. 138. — Rotoarele se curăță, se ung cu vaselină anticorozivă, apoi se așează în carcasă, sprijinite de lagăr cu cuzineți falși.

Art. 139. — Carcasele superioare se așază pe poziție în planul de separație.

Art. 140. — Toate piesele sistemului de reglaj se acoperă cu un strat de vaselină anticorozivă și se asamblează în folii de polietilenă.

Art. 141. — Toate piesele și subansamblele demontate și conservate se depozitează în condiții specifice.

Art. 142. — După fiecare an de staționare în conservare, se deschid carcasele și se controlează întregul agregat, precum și piesele demontate, adoptând măsuri de reconserare în caz de necesitate.

Art. 143. — Înainte de repornirea turbinei, aceasta se demontează, se face deconserarea fiecărei piese conform tehnologiei date de furnizorul vaselinei sau al fluidului de protecție, după care se remontează conform tehnologiei de reparație și pașaportului de montaj.

XII. Normativ pentru conservarea condensatoarelor turbinelor

XII.1. Conservarea condensatorului pe partea de abur

Art. 144. — Conservarea condensatoarelor pe partea de abur se face odată cu conservarea turbinelor și durează cât durează și conservarea turbinei.

Art. 145. — La staționarea până la o lună, în cazul schemelor termice cu bară colectoare, și până la 3 luni, în cazul schemelor bloc condensatorul pe partea de abur, nu se conservă.

Art. 146. — (1) Conservarea condensatoarelor oprite pe o perioadă de până la 2 ani se realizează după cum urmează:

a) pentru conservarea cu aer uscat:

— se evacuează condensul de bază din condensator;

— se izolează condensatorul de restul circuitelor de fluide din instalație, exceptând turbina;

— aerul uscat din evacuarea turbinei intră în condensator, preluând umiditatea din el;

— se recomandă curățarea condensatorului înaintea conservării;

— se verifică și se anulează țevile sparte din condensator;

— se amenajează puncte de evacuare a aerului din condensator sau se folosesc gurile de vizitare, pe care se amenajează puncte de măsurare a umidității relative a aerului evacuat, presiunea și temperatura acestora;

— se recomandă ca valorile umidității relative la evacuare din condensator să fie <30%;

— umiditatea relativă a aerului uscat la evacuare trebuie să fie mai mică decât cea corespunzătoare punctului de rouă aferent temperaturii țevilor condensatorului;

— perioada de conservare a condensatorului se execută concomitent cu cea a turbinei;

b) pentru conservarea cu octadecilamină (ODA):

— la conservarea turbinei cu ODA, aburul care conține ODA ajunge în condensator, implicit va avea loc și conservarea condensatorului pe partea de abur.

(2) Dacă în intervalul de până la 2 ani de staționare în rezervă se execută lucrări de reparații la turbină cu deschiderea acesteia sau se execută lucrări la tubulatura condensatoarelor, nu se iau măsuri speciale de conservare a condensatorului.

XII.2. Conservarea condensatoarelor pe partea apei de răcire

Art. 147. — Conservarea condensatoarelor pe partea apei de răcire se realizează pe cale umedă sau uscată.

Art. 148. — La staționări până la 3 luni, se procedează astfel:

- a) se golește total spațiul de apă al condensatorului;
- b) pentru îndepărtarea depunerilor existente în țevi se curăță mecanic țevile condensatorului (cu perii de plastic sau cu instalație de curățare);
- c) se curăță de depuneri camerele de apă;
- d) se usucă prin insuflare de aer țevile și camerele de apă și se păstrează condensatorul cu capacele deschise;
- e) în funcție de necesități, se va reface protecția anticorozivă a camerelor de apă și a plăcilor tubulare.

Art. 149. — Pentru conservarea pe o perioadă de până la 2 ani, se aplică conservarea pe cale umedă sau cu aer uscat după ce, în prealabil, s-au aplicat lucrările prevăzute la art. 148.

XII.2.1. Conservarea pe cale umedă

Art. 150. — Conservarea pe cale umedă se realizează cu soluția de inhibitori de coroziune în concentrația impusă de tehnologia furnizorului.

Art. 151. — Schema de conservare a condensatorului pe partea apei de răcire conștin:

- rezervor de preparare și recirculare a soluției de conservare;
- pompă de recirculare;
- condensator;
- conducte provizorii cu armături.

Art. 152. — (1) Înaintea efectuării propriu-zise a conservării se vor realiza următoarele faze:

- a) izolarea condensatorului de restul circuitelor;
- b) efectuarea probei hidraulice de etanșitate a condensatorului și înlocuirea sau anularea țevilor neetanșe;
- c) verificarea stării vanelor și armăturilor de izolare, pentru a se evita pătrunderea de abur străin și a pierderilor;
- d) conservarea propriu-zisă care cuprinde următoarele etape:

— spălarea mecanică și verificarea etanșității circuitului. Apa de umplere a circuitului poate fi apă brută sau tratată, în funcție de posibilități. După efectuarea operației de spălare mecanică, apele uzate rezultate sunt evacuate la canal;

— umplerea circuitului cu apă demineralizată (fără agenți alcalini);

— prepararea soluției de conservare în rezervorul de preparare prin adaos de inhibitor de coroziune și recirculare la rezervor pentru omogenizarea și asigurarea dizolvării produsului;

— alimentarea condensatorului cu soluția de conservare și vehicularea soluției de inhibitor pe durata stabilită de tehnologia furnizorului, cu schimbarea periodică a sensului de circulație prin țevi, cu menținerea aerisirilor deschise. Se va asigura menținerea permanentă a condensatorului plin cu soluția de conservare;

— izolarea condensatorului astfel umplut cu soluția de conservare și menținerea lui în această stare pe întreaga perioadă de staționare.

(2) Pe perioada conservării, se vor urmări periodic nivelul soluției, precum și starea armăturilor și a vanelor de izolare și a eventualelor scurgeri.

(3) Controlul analitic în timpul efectuării operației de conservare sau în caz de completare a nivelului constă în determinarea concentrației de inhibitor (conform metodei de determinare date de furnizorul de inhibitor) și a conținutului de ioni de Cu în soluție (se recomandă să se efectueze după SR ISO 8965-1,2,3/1995). Pe perioada conservării, controlul analitic se va efectua lunar.

(4) Evacuarea soluției de conservare se face cu respectarea reglementărilor de mediu legale în vigoare, precum și a recomandărilor date de furnizorul tehnologiei de conservare.

XII.2.2. Conservarea cu aer uscat

Art. 153. — Conservarea cu aer uscat se poate realiza prin intermediul unei instalații de aer uscat, procedându-se astfel:

— după oprirea turbinei, se golește condensatorul pe partea apei de răcire;

— se montează instalația de uscare la intrarea în condensator și se măsoară umiditatea la ieșirea din condensator;

— pentru condensatoarele formate din două jumătăți, se amenajează puncte de uscare și măsurare de umiditate pentru ambele jumătăți;

— la staționări mai mari de 2 ani, condensatorul pe partea apei de răcire se va conserva uscat cu agent higroscopic, cu realizarea în prealabil a lucrărilor de la art. 148.

XIII. Normativ pentru conservarea instalației de ulei aferente turboagregatului

Art. 154. — Conservarea instalației de ulei de ungere și reglare are ca scop protejarea acestuia împotriva coroziunii în perioada opririi turboagregatului.

Art. 155. — În perioadele de staționare până la 2 ani, se procedează astfel:

— instalația se menține în stare de rezervă rece (plină cu ulei), iar în fiecare lună se pornesc pompele de ulei de ungere și ulei de pornire (pentru reglaje), timp de o oră;

— pe perioada funcționării se verifică starea circuitului de ungere și a sistemului de reglaj;

— în perioada de conservare, o dată la 6 luni, se analizează calitatea uleiului, respectând regulamentul de exploatare a uleiurilor de turbină;

— dacă în urma analizelor efectuate caracteristicile uleiului nu corespund normelor în vigoare, atunci se face recondiționarea uleiului.

Art. 156. — În perioada de staționare mai mare de 2 ani se procedează astfel:

— se golește circuitul de ulei;

— se curăță rezervorul de eventualele impurități mecanice;

— se unge suprafața interioară a rezervorului cu uleiul de turbină corespunzător;

— se asigură izolarea sistemului de ulei prin flanșe oarbe, capace, dopuri etc.

XIV. Normativ pentru conservarea generatorului și sistemelor generatorului

XIV.1. Protecția generatorului în timpul opririlor care nu depășesc o lună

Art. 157. — În timpul opririlor care nu depășesc o lună și care nu au cauze care privesc generatorul, asupra acestuia nu se fac niciun fel de lucrări de conservare. Se mențin în funcțiune instalațiile de răcire a înfășurării statorice, instalația de ungere și etanșare și se notează parametrii de funcționare ai acestora ca în exploatare normală.

XIV.2. Protecția generatoarelor în timpul opririlor de până la 2 ani

Art. 158. — În timpul opririlor care nu depășesc 2 ani, generatoarele se conservă pe fundația proprie, complet montate.

Art. 159. — Răcitoarele de gaz se tratează conform cap. X.

Art. 160. — Se ridică perile de pe inelele de contact, se scot din casetă, se înfășoară cu hârtie parafinată și se leagă cu bandă izolantă (nu se dezleagă cordoanele).

Art. 161. — Inelele de contact se curăță de vaselină. Se protejază cu folie de polietilenă.

Art. 162. — Se măsoară rezistența de izolație a înfășurării statorice și rotorice, după oprire în stare rece.

Art. 163. — (1) În interiorul generatoarelor răcite cu hidrogen, se înlocuiește hidrogenul cu aer uscat.

(2) La începutul perioadei de conservare se vor monta prin gurile de vizitare stator și manlocul statorului săculeți cu silicagel pentru absorbția eventualei umidități din interior.

Art. 164. — Protecția înfășurărilor statorice răcite cu apă se poate asigura în funcție de anotimp și de posibilitățile interne și de costuri, în mai multe variante:

1. În perioadele calde, se poate aplica una dintre variantele:

a) circuitul de apă rămâne plin, sub presiunea realizată prin rezervorul tampon;

b) se golește înfășurarea statorică de apă distilată; se suflă înfășurările cu aer cald (la intrare aproximativ 70°C) timp de 2—3 zile, astfel încât toată apa din colectoare să se evapore și să fie evacuată; această operație se execută până când valorile rezistențelor de izolație obținute la înfășurarea statorului sunt cele din Normativul de încercări și măsurători la echipamente și instalații energetice; se obturează circuitul statoric și se păstrează circuitul statoric etanș și cu aer la presiunea atmosferică.

2. În perioadele reci, se poate aplica una dintre variantele:

a) înfășurarea se va umple cu alcool etilic industrial de minimum 95%; alcoolul se va introduce în înfășurare cu ajutorul instalației de apă deionizată, izolând filtrul schimbător de ioni, golind de apă întregul circuit și umplând rezervorul-tampon cu alcool industrial; este nevoie ca alcoolul să circule prin bobinajul statoric, pentru a prelua apa rămasă din bobinaj după golirea acestuia; alcoolul va circula prin bobinaj până la obținerea unei concentrații de min. 45% alcool (temperatura de îngheț -30°C) în volum sau greutate; se închid robinetele de izolare a bobinajului statoric și se controlează săptămânal nivelul alcoolului în vasul de expansiune montat pe carcasă și se completează la nevoie;

b) în circuitul statoric se introduce apă demineralizată încălzită la 35—40°C pe toată perioada de iarnă și care se recirculă cu pompele de răcire stator în circuit închis; nu se va face adaos de apă demineralizată pe cât posibil pe toată perioada conservării; la rotor se curăță inelele, se înfășoară în folii de preșpan și se măsoară o dată la 6 luni rezistența de izolație, conform Normativului de încercări și măsurători la echipamente și instalații energetice; la două luni se întoarce rotorul cu 180°, iar poziția lui va fi cu axa polilor în poziție verticală.

Art. 165. — Înfășurările rotorice se curăță de impurități și se usucă cu aer.

Art. 166. — Rotorul va fi rotit cu 180° o dată pe lună. Se recomandă ca axa polului să fie în poziție verticală (se vor stabili repere).

Art. 167. — Se vor măsura o dată la 6 luni rezistențele de izolație ale înfășurărilor statorice și rotorice.

Art. 168. — În situația în care valoarea rezistenței de izolație a înfășurării statorice scade, se va încălzi în permanență rotorul cu un curent care nu va depăși 5% din curentul nominal rotoric, astfel încât temperatura înfășurării rotorice să fie mai mare cu cel puțin 5°C, dar cu cel mult 10°C decât temperatura statorului măsurată prin sistemul propriu de control termic. Controlul temperaturii înfășurării rotorice și implicit al capelor, se va face indirect, prin metoda variației de rezistență.

XIV.3. Protecția generatoarelor în timpul opririlor mai mari de 2 ani

Art. 169. — Pentru cazul opririlor care depășesc 2 ani, generatoarele se conservă parțial demontate.

Art. 170. — Se execută remedierile considerate necesare în urma inspecției tehnice. Se înlătură punctele de rugină, astfel încât fiecare subsansamblu să fie pregătit ca pentru montaj și punere în funcțiune.

Art. 171. — Inelele de contact, fusul arborelui și suprafețele prelucrate rămase în exterior ale pieselor metalice, se acoperă cu unsoare anticorozivă, se înfășoară cu hârtie parafinată și se leagă cu bandă izolantă.

Art. 172. — Se scoate rotorul din generator, se înfășoară în hârtie parafinată, acoperind îmbinările, și se leagă cu bandă

izolantă sau bandă adezivă. Se introduce rotorul într-o folie din material plastic, împreună cu săculeți de agent higroscopic. Se creează posibilitatea măsurării rezistenței de izolație a înfășurării. Cu ocazia verificărilor, săculeții cu agent higroscopic se înlocuiesc, dacă este cazul.

Art. 173. — În cazul înfășurărilor rotorice, se vor respecta prevederile de la art. 162.

Art. 174. — Periile colectoare se vor înveli în hârtie parafinată și se vor introduce în cutii de carton care se vor depozita corespunzător.

Art. 175. — Statorul rămâne pe fundație. Se reface etanșarea statorului după scoaterea rotorului și a răcitoarelor de gaz, utilizând capace oarbe, special confecționate. Se amplasează în interior săculeți cu agent higroscopic, cu posibilitatea de control periodic și de înlocuire a acestora.

Art. 176. — În cazul bobinajelor statorice răcite cu apă, se aplică prevederile de la art. 164 pct. (2).

Art. 177. — Se realizează posibilitatea măsurării rezistenței de izolație a înfășurării statorice.

Art. 178. — Răcitoarele de gaz se vor trata conform cap. X.

Art. 179. — Cuzineții, lagărele de etanșare și suporturile port-perii se vor proteja cu unsoare anticorozivă pe suprafețele prelucrate și se vor înveli cu folie de polietilenă.

Art. 180. — Toate suprafețele prelucrate ale pieselor metalice se vor proteja cu unsoare anticorozivă.

Art. 181. — Găurile filetate sau nefiletate, înfundate sau pătrunse, se ung cu unsoare anticorozivă.

Art. 182. — Țevile aparținând instalațiilor auxiliare se vor verifica și se vor închide cu dopuri sau flanșe oarbe.

Art. 183. — Toate subsansamblele conservate se vor verifica anual cu privire la starea și calitatea protecțiilor. După inspecții și înlăturarea eventualelor începuturi de coroziune se reface conservarea.

Art. 184. — Subsansamblele pentru care furnizorul impune anumite condiții de temperatură și umiditate în timpul conservării, se vor depozita în încăperi care să asigure îndeplinirea acestor condiții.

XV. Normativ pentru conservarea motoarelor electrice

Art. 185. — Conservarea motoarelor pe perioade care nu depășesc 2 ani se face astfel:

a) se ung cu unsoare anticorozivă suprafețele prelucrate ale părților exterioare;

b) pentru motoarele prevăzute cu răcitoare aer-apă sau răcitoare apă-ulei, se vor lua măsurile de conservare a răcitoarelor în conformitate cu cap. X;

c) zonele de contact ale bornelor se ung cu unsoare specifică circuitelor electrice.

Art. 186. — Conservarea motoarelor în cazul opririlor care depășesc 2 ani se face astfel:

a) motoarele mici se scot de pe fundație și se depozitează în spații adecvate;

b) în cazul motoarelor mari, se ung cu unsoare anticorozivă bornele înfășurărilor și suprafețelor prelucrate din exteriorul motorului. Motoarele rămân pe fundația proprie;

c) se verifică anual starea echipamentului conservat.

XVI. Normativ pentru conservarea pompelor de alimentare

Art. 187. — Pompele de alimentare oprite în rezervă pe o perioadă mai mică de o lună nu se conservă.

Art. 188. — La trecerea în rezervă pe o perioadă de până la 2 ani, pompa se conservă cu aer uscat, efectuându-se următoarele operații:

— închiderea tuturor ventilelor, robinetelor și vanelor pe conductele de apă și ulei de ungere;

— se golește de apă corpul pompei, se cuplează la instalația de aer uscat, are loc uscarea și apoi izolarea prin închidere;

— dacă pompele de alimentare sunt antrenate de turbine, atunci la același uscător de aer se poate cupla și turbina împreună cu condensatorul său pentru a fi conservată pe timpul opririi.

Art. 189. — La conservarea pompelor, pentru staționări mai mari de 2 ani, se fac următoarele operații:

— se închid ventilele, robinetele și vanele de pe circuitul de apă și ulei de ungere;

— se golește apa din corpul pompei;

— se demontează corpul pompei de pe batiu, se transportă la locul de depozitare;

— se fac constatări privind starea suprafețelor și se ung cu vaselină anticorozivă toate piesele componente;

— se ambalează în folie de polietilenă;

— se depozitează la loc uscat.

XVII. Măsuri privind securitatea și sănătatea în muncă, PSI, protecția mediului

Art. 190. — Personalul care lucrează cu materialele de conservare va fi instruit și se vor lua măsuri de protecție în conformitate cu: Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, Normele metodologice de aplicare a Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006; Hotărârea Guvernului nr. 1.218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici; Hotărârea Guvernului nr. 1.093/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă; Hotărârea Guvernului nr. 1.091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă; Hotărârea Guvernului nr. 1.048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate

pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă; Hotărârea Guvernului nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau sănătate la locul de muncă; Fișa tehnică de securitate a produselor utilizate la conservare emisă de producător.

Art. 191. — La lucrul cu substanțele inflamabile se vor respecta măsurile PSI în conformitate cu reglementările în vigoare. Dacă fluidul de conservare este inflamabil, se vor izola și se vor pune plăcuțe avertizoare „Pericol de foc”, „Fumatul interzis”, „Accesul cu flacăra interzis”.

Art. 192. — Pe tot parcursul realizării operației de conservare se vor respecta măsurile de protecția mediului specificate în:

— Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 426/2001, cu modificările și completările ulterioare; Hotărârea Guvernului nr. 1.022/2002 privind regimul produselor și serviciilor care pot pune în pericol viața, sănătatea, securitatea muncii și protecția mediului; Hotărârea Guvernului nr. 92/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind clasificarea, etichetarea și ambalarea preparatelor chimice periculoase, cu modificările ulterioare; Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, cu completările ulterioare; Hotărârea Guvernului nr. 352/2005 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 84/2006.

Art. 193. — Anexele nr. 1—4 fac parte integrantă din prezenta normă tehnică energetică.

*ANEXA Nr. 1
la norma tehnică energetică*

DESCRIEREA unui tip generic de instalație de producere a aerului uscat

Instalația de producere a aerului uscat prezintă două circuite distincte:

— circuitul aerului uscat;

— circuitul aerului de regenerare.

Ambele circuite au ca punct comun rotorul regenerativ, prin care trec atât aerul uscat, cât și aerul de regenerare, circulația celor două curenți de aer făcându-se în contracurent.

Aerul de uscare pe traseul lui trece prin:

a) Filtrul de aer

La intrarea în instalație, aerul atmosferic trece printr-un filtru, fiind astfel curățat de impurități.

b) Rotorul regenerativ

După trecerea prin filtru, aerul umed curățat intră în rotorul regenerativ, care are rolul de a reține umiditatea din aer.

Rotorul regenerativ are o formă cilindrică, o structură sub formă de fagure, pe care este fixat materialul absorbant.

Rotorul regenerativ este străbătut axial de aerul umed. Umiditatea este reținută de materialul absorbant din traseul de aer uscat și este transportată apoi în sectorul traseului aerului de regenerare, unde are loc regenerarea materialului absorbant, prin evacuarea umidității odată cu aerul de regenerare.

Corpul de regenerare este pus în mișcare de un motor electric, prin intermediul unui reductor de turație.

c) Electroventilatorul

Aerul uscat care iese din rotorul de absorbție este aspirat de un electroventilator și refulat spre instalația care urmează a fi conservată.

Aerul de regenerare trece prin:

a) Filtrul de apă

Aerul de regenerare care intră în instalație este trecut mai întâi printr-un filtru.

b) Rezistențele de încălzire

Aerul filtrat străbate un ansamblu de rezistențe electrice, încălzindu-se până la aproximativ 200°C.

c) Rotorul regenerativ

Aerul încălzit intră în rotorul regenerativ, în care are loc procesul de regenerare a substanței absorbante, antrenând umiditatea eliberată de acesta.

Rotorul regenerativ fiind în mișcare permanentă, cele două procese, procesul de absorbție de umiditate din sectorul aerului de uscare și procesul de regenerare din sectorul aerului de regenerare, se desfășoară în mod continuu.

d) Electroventilatorul

Aerul de regenerare, încărcat cu umiditate eliberată de materialul absorbant, este evacuat în atmosferă cu ajutorul unui electroventilator.

1. Metoda de determinare a concentrației de NaNO_2 la conservarea cazanelor de abur

Se pipetează 5 ml soluție de conservare într-un flacon Erlenmayer de 300 ml. Se adaugă circa 60 ml apă demineralizată, 10 ml soluție de permanganat de potasiu 0,1 N și 5 ml acid sulfuric 1/1.

Se agită bine soluția timp de 5 minute. Se adaugă apoi 3—4 g iodură de potasiu cristalizată și soluția se păstrează timp de 15 minute la întuneric. Soluția se titrează cu tiosulfat de sodiu 0,1N, până la galben pai. În acest moment se adaugă 2—3 picături amidon 1% și se continuă titrarea până la decolorare. Titrarea se consideră încheiată, dacă soluția nu se mai colorează timp de 5 minute de la adăugarea ultimei picături de tiosulfat.

Concentrația de azotit de sodiu se calculează cu formula:

$$g \text{ NaNO}_2/l = \frac{(V \times f - V_1 \times f_1) \times n \times E}{V_2};$$

în care:

V = volumul soluției de permanganat de potasiu 0,1N, ml;

V_1 = volumul soluției de tiosulfat de sodiu 0,1N folosit la titrare, ml;

V_2 = volumul probei luate în lucru, ml;

N = normalitatea soluțiilor;

f = factorul soluției de permanganat de potasiu;

f_1 = factorul soluției de tiosulfat de sodiu;

E = echivalentul azotitului de sodiu (34,5; masa/2).

Dacă în timpul recirculării soluției sau pe perioada de conservare concentrația de azotit de sodiu scade sub 2 g/l sau

valoarea pH-ului scade sub 9, se mai adaugă azotit de sodiu sau borax în instalație.

2. Exemplu de determinare a concentrației de inhibitor TRIAV-M din soluția de conservare a condensatorului pe partea apei de răcire

Se iau în analiză 50 ml soluție de conservare și se adaugă 45 ml AgNO_3 0,1 N. Se lasă 5 minute, după care se filtrează pe hârtie de filtru bandă albă, care se spală ulterior cu apă demineralizată.

În filtrat se adaugă 15 ml HCl 0,1 N. Se aduce pH-ul la valori de 8,2—8,4 față de fenolftaleină, cu acid azotic diluat sau hidroxid de sodiu diluat. Se adaugă 5 ml $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_4$ 5% și se titrează cu AgNO_3 0,1N.

Calculul este următorul:

$$\text{NBT}\% = \frac{0,835 \times V \times f}{m};$$

unde:

V = volumul de AgNO_3 0,1 N folosit la ultima titrare;

f = factorul soluției de AgNO_3 0,1 N;

m = masa de lichid luată în lucru.

Determinarea indicilor chimici se recomandă să se efectueze după:

STAS 7313/1982 — duritatea totală

STAS 7313/1982 — alcalinitatea totală m

STAS 7313/1982 — alcalinitatea p

STAS 8619-3/1990 — pH-ul

SR ISO 9297/2001 — clorurile

STAS 8601/1970 — sulfații

SR 3910-2/1998 — oxid de calciu (CaO).

STUDIUL DE CAZ**Conservarea unui grup energetic (cazan PBZKG de 330 t/h cu tambur și turbină SKODA de 100 MW) cu octadecilamină (ODA)**

Sucesiunea manevrelor la conservarea unui grup energetic (cazan PBZKG de 330 t/h cu tambur și turbină SKODA de 100 MW) cu octadecilamină (ODA) este:

1. Se realizează circuitul de preparare și dozare ODA care trebuie să conțină:

— circuit de apă demineralizată pentru prepararea soluției de conservare;

— circuit de dozare a soluției de conservare în cazan prin:

• drenajul economizorului;

• drenajele sistemului vaporizator (purjele intermitente ale colectoarelor inferioare).

Observație: Racordarea circuitului de dozare la instalație nu trebuie să afecteze funcționalitatea sistemelor.

— circuit de abur de însoțire pe întreg traseul circuitului de dozare (scăderea temperaturii soluției de conservare sub valoarea de 70°C duce la cristalizarea soluției și la infundarea circuitului);

— circuit de golire la canal a soluției de conservare.

2. Se amenajează puncte de prelevare probe pentru:

— abur viu ieșire cazan;

— abur ieșire corp de înaltă presiune TA;

— condensat de bază.

Circuitele de prelevare probe se purjează periodic pentru a nu se infunda. Temperatura probei se menține la $C \geq 70^\circ\text{C}$.

3. Se montează manometre suplimentare în următoarele zone:

— tamburul cazanului (domeniu de măsură 0—50 bari);

— abur viu ieșire cazan (domeniu de măsură 0—50 bari);

— abur supraîncălzit intermediar ieșire cazan (domeniu de măsură 0—10 bar).

4. Se cuplează toate cheile de protecție ale grupului mai puțin protecția de vid minim TA.

5. Se realizează schema normală pentru pornirea grupului.

6. Se pornește pompa de ulei de pornire.

7. Se pornește virorul TA.

8. Se umple cu apă cazanul până la nivelul de pornire.

9. Se pun în funcțiune pe partea de condensat de bază preîncălzitoarele de joasă presiune.

10. Se pun în funcțiune pe partea de apă de alimentare preîncălzitoarele de înaltă presiune.

11. Se pune în funcțiune instalația de abur de etanșare labirinți TA.

12. Se formează vidul în condensatorii TA.

13. Se ridică temperatura în degazor la temperatura de minim 90—100°C și se menține peste această valoare pe toată perioada conservării.

14. Se deschid By-pass-urile de înaltă și joasă presiune.

15. Se admite abur străin de pornire în tamburul cazanului.

16. Se pregătesc cazanul și instalația de combustibil pentru aprinderea focului.

17. Se aprinde focul la cazan.

18. Pe toată perioada conservării nu se fac dozări de fosfat și hidrazină.

19. Se închide admisia aburului străin de pornire în tamburul cazanului.

20. Se reglează parametri și se mențin pe întreaga perioadă a procesului de conservare, după cum urmează:

— abur viu ieșire cazan: $p = 20 \div 30$ bar $t = 200 \div 250^\circ\text{C}$ (la atingerea temperaturii de 300°C pelicula de conservant este „spălată” de abur);

— abur supraîncălzit intermediar ieșire cazan:

$p = 2 \div 10$ bar

$t = 200 \div 250^\circ\text{C}$ (la atingerea temperaturii de 300°C pelicula de conservant este „spălată” de abur);

— condensat de bază: $t = 60 \div 70^\circ\text{C}$ vid în condensator = $340 \div 400$ mm col Hg. (se deschide vana de „rupere” a vidului);

— temperatura în degazor: $t \geq 100^\circ\text{C}$.

În acest scop se reglează corespunzător focurile la cazan, injecțiile cazanului (care se deschid în ordinea de curgere a aburului) și By-pass-urile turbinei.

Observație: Pe toată durata procesului de conservare pe toate suprafețele de schimb de căldură este interzisă atingerea sau depășirea temperaturii de 300°C !

21. Se prepară soluția de conservare.

22. Se pune în funcțiune circuitul de abur de însoțire a traseului de dozare conservant.

23. Se încălzesc circuitele de dozare prin deschiderea drenajelor economizorului și ale sistemului vaporizator.

24. Se începe dozarea soluției de conservare prin drenajele economizorului și ale sistemului vaporizator. Dozarea se face circa o oră pe fiecare circuit în parte, în funcție de evoluția indicilor chimici.

Aceasta este „Etapă de conservare a cazanului”, efectuată pe traseul: economizor, sistem vaporizator, supraîncălzitoare de abur viu, by-pass de înaltă presiune, supraîncălzitoare de abur intermediar, by-pass de joasă presiune, condensator, circuit de condensat de bază, degazor, circuit de apă de alimentare.

În funcție de analizele chimice efectuate se deschid purjele și drenajele cazanului și ale turbinei la expandorul de avarie pentru eliminarea din circuit a depunerilor și oxizilor antrenați de abur.

25. Se blochează în poziție închis ventilele de reglaj de la intrarea în CMP al TA.

26. Se ridică turația TA prin admisia aburului în CIP al TA până la valoarea de 500 rot/min. Se menține la această valoare prin reglarea corespunzătoare a by-pass-urilor de înaltă și joasă presiune.

Observație: Pe toată durata procesului de conservare a corpurilor turbinei nu se va depăși turația de 500 rot/min!

27. Se deschid vanele de linie și clapetii de pe prizele de abur prelevate din CIP—TA.

28. Dozarea soluției de conservare se face prin drenajele economizorului.

29. Se funcționează în această schemă în funcție de evoluția indicilor chimici.

Aceasta este „Etapă de conservare a CIP—TA”, efectuată pe traseul: economizor, sistem vaporizator, supraîncălzitoare de abur viu, CIP—TA, supraîncălzitoare de abur intermediar, by-pass de joasă presiune, condensator, circuit de condensat de bază, degazor, circuit de apă de alimentare, PIP-uri.

În funcție de analizele chimice efectuate se deschid purjele și drenajele cazanului și ale turbinei la expandorul de avarie pentru eliminarea din circuit a depunerilor și oxizilor antrenați de abur.

30. Se declanșează turbina cu abur.

31. Se deblochează ventilele de reglaj de la intrarea în CMP al TA.

32. Se blochează în poziție închis ventilele de reglaj de la intrarea în CIP al TA.

33. Se ridică turația TA prin admisia aburului în CMP al TA până la valoarea de 500 rot/min. Se menține la această valoare prin reglarea corespunzătoare a by-pass-urilor de înaltă și joasă presiune.

34. Se deschid vanele de linie și clapetii de pe prizele de abur prelevate din CMP și CJP—TA.

35. Dozarea soluției de conservare se face prin drenajele economizorului.

36. Se funcționează în această schemă în funcție de evoluția indicilor chimici.

Aceasta este „Etapă de conservare a CMP și CJP — TA”, efectuată pe traseul: economizor, sistem vaporizator, supraîncălzitoare de abur viu, by-pass de înaltă presiune, supraîncălzitoare de abur intermediar, CMP și CJP — TA, condensator, circuit de condensat de bază, PJP-uri, degazor, circuit de apă de alimentare, PIP-uri.

În funcție de analizele chimice efectuate se deschid purjele și drenajele cazanului și ale turbinei la expandorul de avarie, pentru eliminarea din circuit a depunerilor și oxizilor antrenați de abur.

37. Se declanșează turbina cu abur.

38. Se deblochează ventilele de reglaj de la intrarea în CIP al TA.

39. Se declanșează cazanul de abur.

40. Se deschid toate purjele și drenajele cazanului și ale turbinei la expandorul de avarie.

41. Se închide complet apa de răcire la punctele de prelevare probe și se execută purjarea intensă a acestora.

42. Evacuarea soluției de conservare se va efectua după neutralizare, cu respectarea reglementărilor de mediu legale în vigoare.

Observații:

- Dozarea soluției de conservare se va face continuu pe parcursul întregii perioade de conservare. Nu se admit întreruperi!

- Înainte de efectuarea operațiilor de conservare se recomandă curățarea de săruri a corpurilor turbinei prin spălare cu abur saturat.

Testul de coroziune (test cantitativ)

Testul de coroziune efectuat în vederea aprecierii procesului de coroziune și deci a determinării valorii de protecție a peliculei de amină constă în imersarea zilnică a epruvetelor conservate și a epruvetelor martor într-un volum fix de apă demineralizată proaspătă, pe o perioadă cuprinsă între 10—30 zile.

Zilnic se determină spectrofotometric valorile concentrației de ioni Fe^{3+} dizolvați, valori care se raportează la suprafața totală a epruvetei. În acest fel rezultă cantitatea totală zilnică (mg/cm^2) de ioni de Fe^{3+} trecuți în soluție, pentru epruveta conservată față de epruveta-martor. Factorul de coroziune (raportul dintre viteza de coroziune a epruvetei martor și viteza de coroziune a epruvetei conservate) trebuie să fie mai mare de aproximativ 100, pentru ca pelicula de conservant să fie de bună calitate.

Testarea comportării epruvetelor în apa demineralizată, schimbată zilnic acoperă exigențele unui mediu agresiv, concretizat prin menținerea permanentă a agenților de coroziune: oxigen, bioxid de carbon.

Testul hidrofob (test calitativ)

Testul hidrofob este un test orientativ și se bazează pe proprietatea peliculei de conservant de a respinge apa pulverizată sub formă de picături. În urma pulverizării apei asupra unei suprafețe conservate cu octadecilamină (ODA), apa se transformă în picături (perle), comportându-se similar mercurului.

Caracterul hidrofob se manifestă pregnant numai atunci când pelicula de conservant nu înglobează reziduuri afânate rezultate

din efectul de curățare al ODA; în acest caz rezultatul testului nu poate fi considerat edificator.

Aspectarea suprafețelor

Acest test oferă date privind culoarea peliculei, prezența sau absența reziduurilor afânate pe aceasta și uniformitatea peliculei; testul se efectuează vizual și tactil.

Metoda de determinare a concentrației de octadecilamină (ODA)

Principiul metodei: Metoda spectrofotometrică este similară ca principiu cu alte metode spectrofotometrice, dar folosește ca indicator albastru de bromphenol (3,3',5',5'' tetrabromphenol sulfonphtalein).

Acesta formează cu ODA în soluție apoasă, la pH scăzut, un ion complex, colorat în albastru, care apoi este extras cu cloroform.

Aparatură: Spectrofotometru cu cuvă de 1 cm.

Reactivi:

1. Soluție de albastru de bromphenol p.a.: 0,1 g albastru de bromphenol și 5 g sulfat de sodiu (anhidru) sunt dizolvate în 95 ml de acid sulfuric 1 %.

2. Soluție etalon de octadecilamină ODA (10 ppm): se cântăresc 10 mg de octadecilamină (ODA) purificată (prin recristalizare cu acetonă), se acidulează cu H₂SO₄ 20 % și se diluează cu apă distilată la un litru.

3. Cloroform p.a.

4. Alcool etilic p.a. 98%.

Mod de lucru:

Se ia o probă de 40 ml soluție octadecilamină (ODA) de analizat, se adaugă 50 ml apă distilată, 3 ml soluție de albastru de bromphenol și 25 ml cloroform p.a. Proba este transvazată într-o pâlnie de separare din teflon, se agită timp de 3 minute până se separă componenții acestui amestec. Stratul de jos (de culoare galbenă) se trece în cuva de un cm și se analizează cu spectrofotometrul cu filtru albastru (410 nm) prin comparare cu o probă-martor preparată în mod similar. Concentrația se apreciază după curba de etalonare.

Trasarea curbei de etalonare se obține folosind soluția etalon de ODA, după tabelul nr. 1. Curba de etalonare (fig.1) indică o relație liniară între semnalul măsurat (absorbția) și concentrația analizată. Relația între semnal și concentrația analizată este:

$$E = -0,334 + 0,131x c,$$

în care:

E — extincția (absorbția)

c — concentrația analizată.

Tabelul nr. 1. Date pentru curba de etalonare

ODA ppm	4	5	6	7	8	9
Absorbție	0,184	0,347	0,402	0,629	0,716	0,836

NOTĂ: Vasele de prelevare sunt confecționate din polietilenă.

Vasele de laborator folosite la manipularea soluției de ODA se vor spăla în mod obligatoriu cu alcool etilic, pentru o bună curățare a acestora.

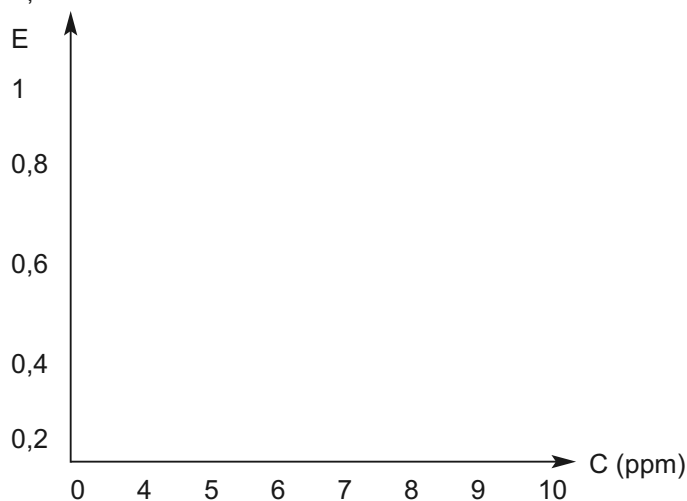

Fig.1. Curba de etalonare pentru analiza octadecilamiei (ODA)

ANEXA Nr. 4
la norma tehnică energetică

Standarde române menționate în document

SR ISO 6332/1996	Calitatea apei. Determinarea conținutului de fier. Metoda spectrometrică cu 1,10 — fenantrolină
STAS 7313/1982	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea durtății, alcalinității și acidității
SR 7566/1993	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea conținutului de silice. Metoda spectrofotometrică
STAS 8601/1970	Ape de suprafață și ape uzate. Determinarea sulfatilor
SR 8965-1/1995	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea conținutului de cupru. Metoda spectrofotometrică cu neocuproină
SR 8965-2/1995	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea conținutului de cupru. Determinarea spectrometrică de absorbție atomică
SR 8965-3/1995	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea conținutului de cupru. Metoda electrochimică
STAS 8997/1979	Apă și abur din instalațiile de cazane. Determinarea hidrazinei
SR ISO 9297/2001	Calitatea apei. Determinarea conținutului de cloruri. Titrare cu azotat de argint utilizând cromatul ca indicator (Metoda Mohr)
STAS 8619-3/1990	pH-metrie. Determinarea electrometrică a pH-ului soluțiilor apoase
SR 3910-2/1998	Var industrial. Reguli pentru verificarea calității și metode de determinare a caracteristicilor fizice

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN**pentru aprobarea nivelului comisioanelor de garantare pentru anul 2009**

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 153.706 din 12 decembrie 2008 al Direcției generale buget finanțe și fonduri europene,

în temeiul art. 4 lit. c) din Legea nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit, Fondul european de garantare agricolă, prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare, republicată, și al Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit, Fondul european de garantare agricolă, prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 876/2005, cu modificările ulterioare,

în temeiul art. 7 alin. (7) din Hotărârea Guvernului nr. 385/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă nivelul comisioanelor de garantare datorate fondurilor de garantare de către persoanele fizice autorizate și asociațiile familiale constituite conform legii, atât pentru garanțiile existente în evidența fondului de garantare la 31 decembrie 2008, cât și pentru cele acordate în anul 2009, astfel:

Tipul de credit	Nivelul comisioanelor de garantare pentru anul 2009
a) Credite pe termen scurt acordate în scopul asigurării surselor de finanțare necesare realizării producției conform art. 6 lit. a) din Legea nr. 218/2005, republicată	1,5%
b) Credite pe termen scurt, mediu și lung acordate beneficiarilor Programului SAPARD în scopul realizării de investiții	1,5%
Tipul de proiect	
Proiecte finanțate din fonduri SAPARD	1,5%

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Dacian Cioloș

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE
Nr. 2.103 din 18 decembrie 2008

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE
Nr. 889 din 17 decembrie 2008

ORDIN

pentru modificarea Normelor metodologice privind modalitatea de constituire și utilizare a fondului destinat stimulării personalului din Ministerul Sănătății Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate și structurile teritoriale ale acestora, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.418/534/2006

Având în vedere referatele de aprobare nr. 13.082/2008 al Ministerului Sănătății Publice și nr. DG 3.046 din 17 decembrie 2008 al directorului general al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,

în temeiul prevederilor art. 281 alin. (2) și ale art. 285 alin. (3) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 17 alin. (5) din Statutul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2006, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 862/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății publice și președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate emit următorul ordin:

Art. I. — Normele metodologice privind modalitatea de constituire și utilizare a fondului destinat stimulării personalului din Ministerul Sănătății Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate și structurile teritoriale ale acestora, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.418/534/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 961 din 29 noiembrie 2006, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, alineatele (1), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 2. — (1) Fondul destinat stimulării personalului, ce se poate acorda personalului Ministerului Sănătății Publice, personalului Casei Naționale de Asigurări de Sănătate și al structurilor teritoriale ale acestora, se constituie prin virarea unei părți de 50% din fondul total de stimulare constituit prin aplicarea cotei prevăzute de lege asupra sumelor încasate la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de Agenția Națională de Administrare Fiscală.

(2) Fondul destinat stimulării personalului se mai constituie și prin reținerea unei cote de 15% din sumele încasate la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate din executare silită și din majorările de întârziere aferente.

(3) În sensul celor menționate la alin. (2), sunt supuse procedurii de executare silită persoanele fizice, altele decât cele pentru care colectarea veniturilor se face de Agenția Națională de Administrare Fiscală.”

2. La articolul 12, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 12. — (1) Stimulentele acordate personalului din Ministerul Sănătății Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, autoritățile de sănătate publică și din casele de asigurări de sănătate reprezintă venituri impozabile asimilate salariilor, iar asupra lor se calculează contribuțiile sociale obligatorii prevăzute de lege pentru angajatori și salariați.”

3. La articolul 12, alineatul (2) se abrogă.

4. Anexa se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății publice,
Gheorghe Eugen Nicolăescu

Președintele Casei Naționale de
Asigurări de Sănătate,
Vasile Ciurchea

MONOGRAFIE
privind modul de înregistrare în evidența contabilă a utilizării fondului destinat stimulării personalului

Evidențierea drepturilor bănești cuvenite angajaților, reprezentând sume acordate din fondul pentru stimularea personalului	647	4281
Înregistrarea contribuțiilor angajatorilor pentru sumele acordate din fondul pentru stimularea personalului	647	% 4311 4313 4317 4371 4315
Înregistrarea reținerilor din sumele acordate personalului	4281	% 4312 4314 4372 444
Virarea reținerilor către terți	%	550
Alimentarea cardurilor angajaților, reprezentând sume acordate din fondul pentru stimularea personalului	4281	550

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE
Nr. 2.104 din 18 decembrie 2008

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE
Nr. 888 din 17 decembrie 2008

ORDIN

privind prelungirea aplicării prevederilor Ordinului ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 522/236/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pe anul 2008

Având în vedere referatele de aprobare nr. 13.081/2008 al Ministerului Sănătății Publice și nr. DG 3.045 din 17 decembrie 2008 al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,

în temeiul prevederilor:

- Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârii Guvernului nr. 862/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății Publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârii Guvernului nr. 972/2006 pentru aprobarea Statutului Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății publice și președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate emit următorul ordin:

Art. 1. — Se prelungeste până la data de 31 martie 2009 aplicarea prevederilor Ordinului ministrului sănătății publice și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 522/236/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de

sănătate pe anul 2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 1 aprilie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății publice,
Gheorghe Eugen Nicolăescu

Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,
Vasile Ciurchea

ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CIRCULARĂ

privind punerea în circulație, în scop numismatic, a unei monede dedicate Tezaurului de la Hinova

Art. 1. — În conformitate cu prevederile Legii nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, Banca Națională a României va pune în circulație, în scop numismatic, începând cu data de 24 decembrie 2008, în ciclul „Istoria aurului”, o monedă din aur dedicată Tezaurului de la Hinova.

Art. 2. — Caracteristicile monedei din aur sunt următoarele:

- valoare nominală: 10 LEI
- material: aur
- titlu: 999 ‰
- greutate: 1,224 g
- diametru: 13,92 mm
- cant: zimțat
- calitate: proof

Aversul prezintă în partea superioară, de la stânga la dreapta, valoarea nominală — 10 LEI, stema României și inscripția „ROMANIA”, despărțite de un șir vertical de piese de colier bipiramidale de tipul celor găsite în tezaurul de la Hinova; dedesubt, două șiruri orizontale de piese de colier bipiramidale și anul de emisiune — 2008.

Reversul prezintă în partea superioară, de la stânga la dreapta, un șir vertical de 4 piese de colier de tip clopoțel, inscripția „TEZAURUL” scrisă de jos în sus, un șir vertical de trei piese de colier bipiramidale, inscripția orizontală pe două rânduri „DE LA HINOVA” și manșonul deschis de formă cilindrică — piesa cea mai importantă a tezaurului de la Hinova; dedesubt, două șiruri orizontale de piese de colier bipiramidale.

Art. 3. — Monedele, ambalate în capsule de metacrilat transparent, vor fi însoțite de o broșură de prezentare a tematicii emisiunii, redactată în limbile română, engleză și franceză. Broșura include certificatul de autenticitate al emisiunii, pe care se găsesc semnăturile Guvernatorului Băncii Naționale a României și Casierului central. Monedele vor fi prezentate în cutii adecvate, pe al căror capac este inscripționată sigla BNR.

Art. 4. — Monedele din aur din ciclul „Istoria aurului — Tezaurul de la Hinova” au putere circulatorie pe teritoriul României.

Art. 5. — Punerea în circulație, în scop numismatic, a monedelor din aur din ciclul „Istoria aurului — Tezaurul de la Hinova” se realizează prin sucursalele București, Cluj, Iași și Timiș ale Băncii Naționale a României.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,

Mugur Constantin Isărescu

București, 16 decembrie 2008.

Nr. 43.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2009 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Număr de apariții anuale	Zile de apariție/săptămână	Greutate medie/apariție (grame)	Valoare (TVA 9% inclus)/lei		
					12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	750	5	50	800	210	75
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	90	1	50	1.500		140
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	200	5	60	2.250		200
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	800	5	15	430		40
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	7.200	5	50	1.720		160
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	400	5	25	1.600		150
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	60	1	30	540		50
8.	Colecția Legislația României	4	—	2.500	450	120	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	12	—	3.500	750		70

NOTĂ:

Monitorul Oficial Partea I bis se multiplică pe bază de comandă.

Începând cu anul 2009 se sistează apariția publicației Repertoriul legislației României.

Abonamente la publicațiile oficiale și comenzi către „Monitorul Oficial” R.A. se pot efectua prin următoarele societăți de distribuție:

- ◆ COMPANIA NAȚIONALĂ „POȘTA ROMÂNĂ” — S.A. — prin oficiile sale poștale
- ◆ ACTA LEGIS — S.R.L. — București, Str. Lirei nr. 11, parter, ap. 1, (telefon/fax: 021.411.91.79; 021.411.54.08)
- ◆ INFO EUROTRADING — S.A. — București, Splaiul Independenței nr. 202A (telefon: 021.316.30.57, fax: 021.316.30.58)
- ◆ INTERPRESS SPORT — S.R.L. — București, Piața Presei Libere nr. 1, corp B, et. 2, camerele 256—259, OP 33 (telefon/fax: 021.313.85.07; 021.313.85.08; 021.313.85.09)
- ◆ MEDIA PRESS ABONAMENTE — S.R.L. — București, str. Izvor nr. 78, et. 2 (telefon: 021.311.97.84, fax: 021.311.97.85)
- ◆ M.T. PRESS IMPEX — S.R.L. — București, bd. Basarabia nr. 256 (telefon/fax: 021.255.48.15; 021.255.48.16; 021.255.48.17)
- ◆ PRESS EXPRES — S.R.L. — Otopeni, str. Flori de Câmp nr. 9 (telefon/fax: 021.221.42.83; 0745.133.712)
- ◆ ZIRKON MEDIA — S.R.L. — București, str. Pictor Dimitrie Hârlescu nr. 6, sector 2 (telefon: 021.255.18.00, fax: 021.255.18.66; 021.255.19.18)
- ◆ ART ADVERTISING — S.R.L. — Râmnicu Vâlcea, str. Regina Maria nr. 7, bl. C1, sc. C, mezanin II (fax: 0250/73.54.75, telefon: 0350.40.59.87; 0350.40.59.88)
- ◆ CALLIOPE — S.R.L. — Ploiești, str. Elena Doamna nr. 62—64 (telefon/fax: 0244/51.40.52; 0244/51.48.01)
- ◆ DIFSTARPRESS — S.R.L. — Slobozia, bd. Matei Basarab, bl. I60, sc. A, ap. 15 (telefon/fax: 0243/23.23.68)
- ◆ CURIER PRESS — S.A. — Brașov, str. Traian Grozăvescu nr. 7 (telefon/fax: 0268/51.08.57; 0268/51.08.58)
- ◆ ROESTA — S.R.L. — Curtea de Argeș, str. Valea Iașului, bl. P10, sc. B, ap. 18 (telefon/fax: 0248/72.11.43)
- ◆ VIAȚA LIBERĂ — S.A. — Galați, Str. Domnească nr. 68 (telefon: 0236/46.06.20, fax: 0236/47.10.28)
- ◆ UNITATEA — S.R.L. — Alba Iulia, str. Traian nr. 26 (telefon: 0258/81.16.31, fax: 0258/81.28.43)
- ◆ MANPRES DISTRIBUTION — S.R.L. — București, Piața Presei Libere nr. 1 (OP 33 — CP 24) (telefon/fax: 021.314.63.39)
- ◆ CUGET LIBER — S.A. — Constanța, bd. I.C. Brătianu nr. 5 (telefon: 0241/58.21.20, fax: 0241/61.95.24)
- ◆ SIMPEX LOGISTIC — S.R.L. — Călărași, Str. Progresul nr. 21, bl. B1, sc. B, ap. 5 (telefon/fax: 0242/31.89.29)
- ◆ CIPSOFT DESIGN — S.R.L. — Ploiești, str. Eroilor nr. 2 bis (tel. 0722.36.54.65 sau 0724.20.31.43)

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul de vânzări și informare, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.411.58.33 și 021.410.47.30, fax 021.410.77.36 și 021.410.47.23
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

